

**UCHWAŁA NR XXII/189/2021
RADY GMINY LUBISZYN**

z dnia 25 marca 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 ze zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019 r., poz. 2277 ze zm.) oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r, poz. 2050)

uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady Gminy

Wojciech Krzysztof Zwieruho

Załącznik do uchwały Nr XXII/189/2021
Rady Gminy Lubiszyn
z dnia 25 marca 2021 r.

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI
I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2021 ROK**

WSTĘP

Wśród problemów społecznych w Polsce te związane z alkoholem są najtrudniejszymi do rozwiązania. Wynika to głównie z ich rozmiarów, złożoności, a także kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie ponoszą nie tylko osoby indywidualne, ale także całe społeczeństwo. Alkohol, jako produkt jest legalnym towarem rynkowym, ale ponieważ powoduje określone szkody społeczne, ekonomiczne i zdrowotne jest przedmiotem zainteresowania ustawodawcy, który poprzez stosowne regulacje prawne stara się ograniczać rozmiary tych szkód oraz przeciwdziałać ich powstawaniu. W przypadku alkoholu potrzeba prawnego uregulowania, czyli interwencji „zewnątrznej” za pomocą prawa, wynika również z braku możliwości rozwiązania tych problemów za pośrednictwem innych środków. (Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Praktyczne wskazówki dla samorządów” K. Łukowska, K. Okulicz-Kozaryn s. 10).

Zgodnie z raportem Światowej Organizacji Zdrowia pt. „Zagrożenia dla zdrowia światowego. Śmiertelność i obciążenie chorobami powodowane wybranymi najpoważniejszymi zagrożeniami” (wydanie z 2009 roku) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, odpowiedzialny jest za ponad 60 rodzajów chorób i urazów. Rozmiary problemów związanych z alkoholem to również wysokie koszty społeczne i ekonomiczne, jakie ponoszą budżety państw. Koszty te szacowane są przez Światową Organizację Zdrowia na poziomie 1,3 % PKB, tj. w przypadku Polski ok. 17,5 mld. zł. Jak podaje Światowa Organizacja Zdrowia w „Europejskim Raporcie Zdrowia” (wydanie z 2012 roku) nadużywanie alkoholu jest przyczyną niemal 6,5 % ogółu zgonów w Europie. Nadużywanie alkoholu to nie tylko szkody zdrowotne, ale także psychologiczne i społeczne („Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020” www.mz.gov.pl/zdrowie-i-profilaktyka).

Problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji nadużywania środków psychoaktywnych stale utrzymuje tendencję wzrostową. „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Lubiszyn na 2021 rok”, zwany dalej Programem, określa gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020r., poz. 713 ze zm.), a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 41 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019r., poz. 2277 ze zm.). Zadania w

zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;
- działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności alkoholu;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie.

Program zawiera również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r. poz. 2050).

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
- ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
- nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
- zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerozu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe.

Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie Lubiszyn opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi działania w tym zakresie. Działania te odzwierciedla niniejszy Program, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych oraz przemocy związanej z uzależnieniem. Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z „Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych”. Wykorzystano również publikację Krajowego Biura ds. Zapobiegania Narkomanii pn. „Zasady tworzenia Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii” oraz Narodowy Program Zdrowia.

I. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek corocznego uchwalania niniejszego Programu wynika wprost z art. 41 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019r., poz. 2277 ze zm.). Obowiązek ten wynika także z ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020r. poz. 2050).

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ W GMINIE LUBISZYN

Dla potrzeb opracowania Programu w Gminie Lubiszyn w grudniu 2020 roku przeprowadzono Diagnozę Lokalnych Zagrożeń Społecznych. Diagnoza i analiza problemów społecznych jest podstawą opracowania celów głównych, szczegółowych i konkretnych zadań Programu. Zrealizowane badanie miało na celu zdiagnozowanie problemów dotyczących nadużywania alkoholu, nikotynizmu i zażywania narkotyków wśród młodzieży uczęszczającej do klas VI - VIII szkół podstawowych na terenie gminy Lubiszyn.

„Wnioski z Diagnozy Problemów Społecznych w Gminie Lubiszyn – 2020”

Przeprowadzona diagnoza umożliwiła:

- ujawnienie problemów z jakimi spotykają się na co dzień młodzi mieszkańcy Gminy Lubiszyn – uczniowie szkół,
- rozpoznanie czy sprzedawcy alkoholu, którzy pracują na terenie Gminy Lubiszyn mają odpowiednią wiedzę dotyczącą odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu,
- sprawdzenie wśród wszystkich osób przebadanych, jaka według nich jest dostępność narkotyków, dopalaczy, nikotyny, czy też alkoholu na terenie gminy.

Informacje mogą zostać wykorzystane w przyszłości do prowadzenia dalszych pogłębionych badań wśród mieszkańców, uczniów oraz sprzedawców napojów alkoholowych. W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje skierowane do mieszkańców Gminy Lubiszyn, które powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) - World Health Organization (2004), Mental Health Policy, Plans and Programs, Geneva, podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. **Dzieci i młodzież są więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych. Należy skupić się przede wszystkim na najmłodszych, by zapobiec**

i redukować takie zachowania. Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu. Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników chroniących oraz czynników ryzyka (Monograph, (2000) Commonwealth Department of Health and Aged Care 2000. Promotion, Canberra).

Czynniki ryzyka:

- przemoc rówieśnicza,
- odrzucenie przez rówieśników,
- słaba więź ze szkołą,
- niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli),
- destrukcyjna grupa rówieśnicza,
- niepowodzenia szkolne.

Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych (Słownik terminów według PARPA, źródło: http://www.parpa.pl/download/slownik_terminow.pdf (dostęp: 03.10.2019). Można je pogrupować w kilka kategorii:

- poczucie przynależności,
- pozytywny klimat szkoły,
- prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza,
- okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy”.

Wymienione czynniki chroniące mają charakter uniwersalny. Są odpowiednim oddziaływaniem wśród młodszych mieszkańców gminy, czyli uczniów szkół. Najlepiej wdrażać czynniki chroniące poprzez **organizowanie warsztatów profilaktycznych, gdzie wzmacniane są czynniki chroniące oraz osłabiane czynniki ryzyka.** Warto pamiętać, że oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych. Nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest **wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży.** Do najbardziej uniwersalnych i selektywnych

czynników chroniących uczniów szkół podstawowych, oraz ponadpodstawowych przed angażowaniem się w zachowania problemowe należy włączyć:

- pozytywne nastawienie do nauczycieli,
- udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych,
- aktywny udział w praktykach i uroczystościach religijnych,
- dobry kontakt z rodzicami; monitorowanie przez rodziców miejsc, w których uczeń spędza czas wolny.

Efektywna ochrona młodzieży wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych właściwych dla okresu adolescencji. Dlatego zaleca się, aby **wspierać pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego**, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności specyficznych dla tego okresu rozwoju. Program profilaktyczny powinno się również uwzględnić w działaniach związanych z profilaktyką uzależnień oraz rozwiązywaniem problemów alkoholowych, które będą skierowane do wszystkich mieszkańców Gminy Lubiszyn. Powinien zawierać działania profilaktyczno - informacyjne mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia i zmianę postaw przy użyciu sprawdzonych i rekomendowanych programów profilaktycznych, odpowiadających na środowiskowe zapotrzebowanie. Powinno zostać również uwzględnione realizowanie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej skierowanej do osób uzależnionych, spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy lub korzystających

z innych używek, jak również do ich rodzin, także osób zagrożonych przemocą, oraz takich, przeciwko którym ta przemoc jest stosowana regularnie. W celu zapewnienia skuteczności, uwzględnione działania powinny być długofalowe, konsekwentne oraz wdrażane systematycznie na terenie Gminy Lubiszyn. Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie powinny polegać na:

- Rozwoju pracy socjalnej na rzecz **mieszkańców**, którzy są zagrożeni uzależnieniem od substancji psychoaktywnych oraz wdrażanie najnowszych sposobów pomocy tym osobom.
- ✓ Rekomenduje się rozpowszechnianie ulotek, broszur i plakatów, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc. Należy podjąć działania profilaktyczne wykorzystując przy tym strategię informacyjną, mającą na celu edukację mieszkańców z

zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu.

- ✓ Rekomenduje się nawiązanie współpracy z przedstawicielami służb wymiaru sprawiedliwości. Do tego celu mogą posłużyć spotkania interdyscyplinarne oraz szkolenia dla wszystkich organizacji pomocowych.
- ✓ Rekomenduje się tworzenie punktów, które proponują kompleksową pomoc psychologiczną, terapeutyczną dla dzieci i dorosłych.
- ✓ Rekomenduje się organizowanie lokalnych kampanii społecznych, by przekazywać wiedzę osobom, które nigdy nie były ofiarami przemocy, aby mogły również mieć wiedzę na temat mechanizmów przemocy, oraz były uświadomione o jej szkodliwości.
- ✓ Rekomenduje się zwiększanie dostępu do informacji na temat tego, z jakiej formy pomocy mogą skorzystać w przypadku uzależnień (nie tylko ich samych, ale też rodziny i bliskich).
- ✓ Organizowanie szkoleń dla sprzedawców.
- ✓ Współpraca z mediami jest również ważnym elementem budowania społecznego poparcia dla działań w obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz edukacji społecznej.
- ✓ Dalsze podejmowanie działań w zakresie **profilaktyki szkolnej** w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytane o to, do kogo zwróciliby się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili nauczycieli, wychowawców klas, psychologów szkolnych. Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy. Rekomenduje się prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi

czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

- ✓ Poleca się zapewnienie warsztatów dla nauczycieli, pedagogów szkolnych, oraz osób pracujących w świetlicy.
- ✓ Zachęca się wprowadzenie Programów Rekomendowanych w szkołach. Programy te są rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA), oraz mają na celu m.in. opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży.

Z przeprowadzonych badań wśród uczniów klas VI – VIII uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Lubiszyn wynika, że w obrębie badanej grupy istnieje stosunkowo niewielki odsetek osób mających za sobą inicjację alkoholową.

Zdecydowana większość badanych uczniów nigdy też nie widziała swojej koleżanki lub kolegi z klasy w stanie upojenia alkoholowego.

Dominująca grupa ankietowanych uczniów, zarówno w grupie dziewcząt, jak i chłopców, uważa że spożywanie alkoholu przez osoby w wieku szkolnym jest niedozwolone.

Blisko, co trzeci badany uczeń nie potrafił ocenić, jakie jest nastawienie jego rówieśników do kolegów/koleżanek spożywających alkohol zarówno okazjonalnie, jak i upijających się. Prawie co czwarty uczeń uważa, że picie alkoholu przez młodzież szkolną spotyka się ze zdecydowaną dezaprobatą otoczenia rówieśniczego a co piąty uważa, że picie alkoholu przez młodzież szkolną spotyka się z reguły z negatywną oceną rówieśniczą.

Najczęściej wskazywaną przyczyną sięgania po alkohol przez młodzież szkolną była chęć/potrzeba zaimponowania osobie/ osobom trzecim. Wśród okoliczności picia wymieniane były także kolejno: chęć przypodobania się kolegom; ciekawość; wyobrażenie, że alkohol zapewnia dobrą zabawę i poprawia humor; ucieczka od problemów; wzrost poczucia pewności siebie; a także nuda. Blisko co czwarty badany uczeń przyznał, że nie wie dokładnie z jakiego powodu młodzież szkolna sięga po alkohol.

Większość badanych uczniów nie potrafiła wskazać, kto spośród znajomych im chłopców czy dziewcząt częściej pije alkohol.

W temacie dotyczącym palenia papierosów przez młodzież uczącą się, przeważająca większość badanych uczniów, zarówno w grupie dziewcząt jak i chłopców, uważa, że palenie papierosów przez osoby w wieku szkolnym jest zdecydowanie niedozwolone lub raczej niedozwolone. Tylko co dziesiąty ankietowany nie miał zdania na ten temat.

Blisko co trzeci uczeń zaprzeczył, by jego rówieśnicy palili papierosy choćby nieregularnie. Zbliżona grupa ankietowanych uczniów twierdzi, że nieliczni nastolatki z ich otoczenia popalają okazjonalnie. Co czwarty ankietowany nie orientuje się, czy ktokolwiek z jego otoczenia rówieśniczego pali papierosy choćby sporadycznie. Połowa badanych uczniów (porównywalnie chłopcy i dziewczęta) zaprzeczyła, by ich rówieśnicy palili papierosy nałogowo. Blisko 27% ankietowanych uczniów wskazało, że w ogóle nie posiada w tym temacie wiedzy.

Zdecydowana większość ankietowanych, zapytana o to czy w trakcie ostatniego roku paliła papierosy, udzieliła wymijającej odpowiedzi „nie chcę się wypowiadać na ten temat”.

W temacie dotyczącym zażywania narkotyków, tylko niewielki procent badanych uczniów (3,7%, wyłącznie chłopcy) przyznało, że było świadkami sytuacji, w której osoby z ich otoczenia zażywały substancje psychoaktywne. Budujący jest fakt, że zdecydowana większość badanych uczniów (zarówno dziewcząt jak i chłopców) jest negatywnie nastawiona do narkotyków: 68,4 % osób uważa, że nie należy ich w ogóle próbować, natomiast 14,6 % ankietowanych twierdzi, że w kwestii narkotyków trzeba zachować szczególną ostrożność, ponieważ są to substancje uzależniające.

Ankietowani uczniowie pytani u kogo szukaliby wsparcia w przypadku kłopotów z nadużywaniem alkoholu i środków odurzających, najczęściej wskazywali na rodziców (ok. 55%), następnie specjalistę ds. uzależnień, przyjaciół, a także pedagoga szkolnego. Niepokojąca informacja z przeprowadzonego badania wskazuje, że jest również mniejsza grupa osób (ok. 17%) która uważa, że w sytuacji problemowej byłaby w stanie sama sobie poradzić, bez konieczności zwrócenia się o pomoc do kogokolwiek; przeświadczenie takie dominowało głównie w grupie badanych chłopców.

Podkreślić należy, że badani uczniowie w większości (ok. 44%) nie pamiętają czy brali udział w jakichkolwiek zajęciach profilaktycznych, a ok. 32% ankietowanych zdecydowanie zaprzeczyło by brało w nich kiedykolwiek udział. Tylko co czwarty uczeń deklaruje, że wziął udział w zajęciach, mających na celu podwyższenie wiedzy na temat zagrożeń wiążących się z zażywaniem środków psychoaktywnych.

Badana młodzież wskazuje przy tym, że najbardziej przemawiającą do nich formą zajęć profilaktycznych byłyby spotkania i rozmowy z osobami, którym udało się przezwyciężyć nałóg (34,1%, przewaga wskazań w grupie dziewcząt) oraz pogadanki z wychowawcą (25,6%, przewaga wskazań wśród chłopców).

Przeprowadzone badanie pozwoliło także poznać zainteresowania i preferencje uczniów w

zakresie sposobów spędzania wolnego czasu. Spośród różnych form spędzania wolnego czasu zdecydowanie najbardziej popularnymi były kolejno: sport, gry komputerowe, słuchanie muzyki, oglądanie filmów i używanie Internetu.

Ankietowani uczniowie pytani z kim najczęściej spędzają swój wolny czas, wskazywali stosunkowo po równo na kolegów (23,1%) i rodziców (22%). Porównywalna część badanych osób spędza czas wolny w samotności (23,1%).

Szczególnie pozytywna informacja płynąca z przeprowadzonych badań wskazuje, że większość badanych osób może liczyć na wsparcie swoich rodziców. Wskazują na to następujące odpowiedzi: ponad połowa ankietowanych (56,1%) określiła swoje relacje z rodzicami jako bardzo dobre, a blisko 33 % jako raczej dobre.

III. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Lubiszyn oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie skuteczności nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej poprzez:

1) koncentrowanie i kompleksowość działań we wszystkich środowiskach (przedszkola, szkoły, rodzina, środowiska rówieśnicze) oraz wzmacnianie czynników chroniących i eliminowanie czynników ryzyka;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów przedszkolnych, szkolnych, rodzinnych i wychowawczych, rówieśniczych, liczba uczestników tych programów, liczba realizatorów.

2) doskonalenie i integrowanie treści programów profilaktyki problemowej zapobiegającej szerokiemu spektrum zachowań ryzykownych;

Wskaźniki: liczba zgłoszonych do realizacji programów o udoskonalonej i zintegrowanej treści programowej.

3) doskonalenie metod i form oddziaływań profilaktycznych oraz stosowanie skutecznych strategii

profilaktycznych;

Wskaźniki: liczba realizatorów działań profilaktycznych, którzy podwyższyli swoje kwalifikacje, liczba programów zawierających nowe metody i formy oddziaływań.

4) monitorowanie działań profilaktycznych;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych działań monitorujących, liczba uczestników, ilość wyników pochodzących z ewaluacji poszczególnych działań, wysokość środków przeznaczonych na realizację działań.

2. Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych, poprzez:

1) edukowanie i informowanie, w tym zwłaszcza edukacja publiczna;

Wskaźniki: ilość medialnych akcji informacyjnych, ilość zrealizowanych edukacyjnych programów profilaktycznych adresowanych do ogółu odbiorców, liczba uczestników.

2) promowanie zdrowego stylu życia, m.in. poprzez kampanie, zajęcia integracyjne, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży; *Wskaźniki: liczba kampanii, liczba zajęć, liczba uczestników, liczba realizatorów.*

3. Ograniczanie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród młodzieży, poprzez:

1) realizację programów profilaktyki uniwersalnej skierowanych do dzieci i młodzieży;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów, liczba uczestników.

2) działania służb oraz innych podmiotów i osób mające na celu zmniejszenie dostępu osób nieletnich do alkoholu, poprzez szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych oraz poprzez kontrole sklepów i lokali gastronomicznych pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwłaszcza zakazu sprzedaży i podawania alkoholu nieletnim;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych szkoleń, liczba uczestników, liczba realizatorów szkoleń.

Ilość przeprowadzonych kontroli, wyniki otrzymane z porównania z wynikami poprzednich kontroli.

4. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób mających problemy związane z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, zwłaszcza dla osób uzależnionych, poprzez:

1) udzielanie pomocy psychologicznej, w Punkcie Konsultacyjnym;

Wskaźniki: ilość przeprowadzonych konsultacji specjalistycznych.

2) wspieranie działania placówek leczenia odwykowego w szczególności poprzez:

a) finansowanie dodatkowych programów terapeutycznych dla uzależnionych, współuzależnionych oraz DDA, a także ofiar i sprawców przemocy domowej,

uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych finansowanych przez NFZ,

b) dofinansowanie poprawy warunków bazy lokalowej i ich wyposażenia,

c) dofinansowanie podnoszenia kwalifikacji pracowników leczenia odwykowego,

Wskaźniki: ilość dodatkowych programów, liczba uczestników, jakość bazy lokalowej porównanie ze stanem poprzednim, ilość odbytych przez pracowników leczenia odwykowego szkoleń, kursów itp.

5. Zwiększanie dostępności pomocy rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, poprzez:

1) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie i sytuacje kryzysowe w Punkcie Konsultacyjnym;

Wskaźniki: liczba udzielonych specjalistycznych porad/konsultacji, liczba osób korzystających z porad/konsultacji, liczba rodzin korzystających z porad/konsultacji, liczba osób udzielających porad/konsultacji.

2) prowadzenie programów i konsultacji edukacyjnych służących zwiększaniu kompetencji i umiejętności wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie i będących w sytuacjach kryzysowych;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów, liczba przeprowadzonych konsultacji, liczba osób, które wzięły udział w programach, liczba osób korzystających z konsultacji, liczba realizatorów programów, liczba osób przeprowadzających konsultacje.

3) monitorowanie sytuacji osób/rodzin objętych pomocą oraz procedurą „Niebieskiej Karty”, w których występuje również problem uzależnienia;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych działań monitorujących, liczba osób/rodzin objętych monitoringiem.

4) zapewnienie konsultacji specjalistycznych, psychoterapii, pomocy prawnej rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych konsultacji, form terapii, pomocy prawnej, liczba osób korzystających z tych form pomocy, liczba podmiotów współpracujących.

6. Poprawa współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie poprzez:

1) udzielanie pomocy merytorycznej oraz organizacyjnej podmiotom realizującym zadania Programu;

Wskaźniki: liczba udzielonych porad, konsultacji, szkoleń, liczba uczestników, liczba realizatorów szkoleń, liczba podmiotów.

2) współdziałanie z instytucjami i organizacjami w realizacji wspólnych przedsięwzięć służących poprawie skuteczności prowadzonych zadań;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych działań profilaktycznych oraz terapeutycznych, liczba uczestników, liczba współpracujących podmiotów, liczba wspólnie realizowanych zadań.

Zadania

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych:

1) Udzielanie pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych w następujących formach:

- a) konsultacje specjalistów,
- b) zajęcia edukacyjne, w tym warsztaty i treningi,
- c) pomoc i wsparcie psychologiczne,
- d) zajęcia będące alternatywą wobec używania substancji psychoaktywnych, wspomagające proces zdrowienia,
- e) wspieranie osób uzależnionych, po ukończonych programach terapii podstawowej i pogłębionej,
- f) pomoc udzielana osobom uzależnionym od narkotyków, hazardu, Internetu, nikotyny.

2) Udział lub organizowanie, współorganizowanie konferencji, seminariów oraz innych form podnoszących poziom kwalifikacji z zakresu terapii uzależnień.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu,

narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej.

1) Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych poprzez:

- a) konsultacje specjalistów,
- b) zajęcia edukacyjne,
- c) warsztaty umiejętności życiowych,
- d) treningi zachowań,
- e) poradnictwo,
- f) psychoterapię,
- g) działalność z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej.

2) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób, które chcą uzyskać informacje na temat uzależnień.

3) Finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku.

4) Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie przez:

- a) szkolenia dla służb zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego,
- b) dofinansowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie,
- c) dofinansowanie programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie,
- d) finansowanie pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej dla ofiar przemocy w ramach pracy zespołów interwencyjnych w środowisku zdarzenia.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych

1) Realizowanie, finansowanie, dofinansowywanie realizacji programów z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym:

- a) programów informacyjno-edukacyjnych,
- b) programów środowiskowych,
- c) programów rówieśniczych,
- d) programów socjoterapeutycznych oraz innych programów zawierających elementy terapii,

- e) programów adresowanych do tzw. „grup ryzyka”, m. in.: realizacja programów interwencyjnych na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin z problemem alkoholowym,
- f) programów alternatywnych z uwzględnieniem pozalekcyjnych zajęć sportowych ,
- g) programów nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej z zastosowaniem skutecznych strategii profilaktycznych oraz rozwiązań nowatorskich,
- h) programów edukacyjnych dla rodziców i wychowawców,
- i) programów realizowanych w czasie wolnym od nauki, w tym podczas ferii oraz wakacji.

2) Prowadzenie edukacji publicznej we współpracy z mediami publicznymi. Organizowanie i udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach, akcjach profilaktycznych.

3) Promocja zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego, poprzez organizowanie, finansowanie, dofinansowywanie różnego rodzaju imprez oraz wydarzeń społeczno – kulturalnych adresowanych do mieszkańców Gminy Lubiszyn.

4) Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego.

5) Udział lub organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych podnoszących poziom kwalifikacji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień.

6) Wspieranie działań zmierzających do ograniczenia dostępności różnych substancji psychoaktywnych (między innymi „dopalaczy” oraz innych środków odurzających).

7) Prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie.

8) Opracowywanie, wykonywanie materiałów służących realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.

9) Zakup materiałów, nagród, wydawnictw, prasy do realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.

10) Inne działania z zakresu profilaktyki.

4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

1) Udzielanie pomocy merytorycznej, organizacyjnej instytucjom, osobom fizycznym, organizacjom pozarządowym, w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz

przeciwdziałania przemocy.

2) Współdziałanie z instytucjami i organizacjami pozarządowymi prowadzącymi działalność na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom, w zakresie realizacji:

a) programów profilaktycznych dla dzieci, młodzieży, rodzin, w tym z grup podwyższonego ryzyka,

b) programów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin,

c) programów szkoleniowych dla osób pracujących z osobami zagrożonymi oraz uzależnionymi od narkotyków.

3) Współpraca z ruchami samopomocowymi.

4) Współpraca z dzielnicowym.

5. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenie kosztów z tym związanych oraz kosztów innych działań Gminnej Komisji.

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

IV. ADRESACI DZIAŁAŃ PROGRAMU

Program adresowany jest głównie do:

mieszkańców Gminy Lubiszyn, w tym:

a) dzieci, młodzieży,

b) kadry pedagogicznej szkół,

c) organizacji pozarządowych,

d) lokalnych instytucji działających na rzecz rozwiązywania problemów uzależnień,

e) osób uzależnionych oraz pijących szkodliwie i ryzykownie oraz ich rodzin,

f) pozostałej społeczności lokalnej.

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Lubiszyn

pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (zgodnie z art. 182 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne środki, pozyskiwane zarówno przez Gminę, jak też realizatorów i partnerów Programu.

Finansowanie realizacji poszczególnych zadań określa preliminarz wydatków zgodny z uchwałą budżetową na rok 2021 w dziale 851-ochrona zdrowia, w rozdziale 85154- przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz w rozdziale 85153- przeciwdziałanie narkomanii. Na realizację zadań w roku 2021 zaplanowano łączną kwotę 106 000 zł.

IV. REALIZATORZY PROGRAMU

Program realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami, w tym:

- komórkami organizacyjnymi Urzędu Gminy w Lubiszynie oraz jednostkami organizacyjnymi Gminy Lubiszyn, będącymi dysponentami środków finansowych na realizację powierzonych zadań,
- szkołami, przedszkolami i placówkami oświatowymi,
- placówkami służby zdrowia,
- podmiotami i instytucjami realizującymi zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w ramach swoich zadań statutowych,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- organizacjami pozarządowymi,
- organizacjami kościelnymi.

V. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH (GKRPA)

1. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- a) Inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu.
- b) Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania

problemów alkoholowych.

c) Prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązaniu problemów alkoholowych.

d) Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, w tym:

- motywowanie osób do podjęcia lecznictwa odwykowego,
- udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- kierowanie osób zgłoszonych do GKRPA na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby),
- kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego, udział w postępowaniu sądowym.

e) Wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Gminy Lubiszyn o lokalizacji i limicie punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

f) Współudział w kontrolowaniu przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z zapisami ustawy.

2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ustala się wynagrodzenie za posiedzenia Komisji na kwotę 50 zł za posiedzenie. Jeżeli posiedzenia odbywać się będą w czasie pełnienia obowiązków służbowo-zawodowych wynagrodzenie nie przysługuje. Wynagrodzenia dla pracowników punktu konsultacyjnego ustalane są na podstawie rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wynagrodzenia wypłacane będą według ogólnie przyjętych przepisów finansowych. Pozostałe usługi na rzecz realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będą opłacane według ogólnie przyjętych zasad finansowania regulowanych przepisami finansowymi (np. w formie umowy zlecenia, umowy o dzieło bądź faktury po wykonaniu usługi itp.).

Plan finansowo – rzeczowy związany z realizacją Gminnego Programu Profilaktyki i Przeciwdziałania Alkoholizmowi oraz Przeciwdziałania Narkomanii w 2021 roku

Rozdział 85153 Zwalczanie narkomanii

Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu – **10 000,00** zł przeznaczone na:

- Zakup materiałów i wyposażenia w kwocie - 4 000,00 zł; (materiały niezbędne do realizacji programów rekomendowanych przez Narodowy Program Zdrowia oraz określonych zadań w

Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w Programie Przeciwdziałania Narkomanii);

- Zakup pozostałych usług w kwocie - 6 000,00 zł. (dotyczące realizacji programów profilaktycznych rekomendowanych przez Narodowy Program Zdrowia oraz określonych zadań w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w Programie Przeciwdziałania Narkomanii w placówkach oświatowych na terenie Gminy Lubiszyn).

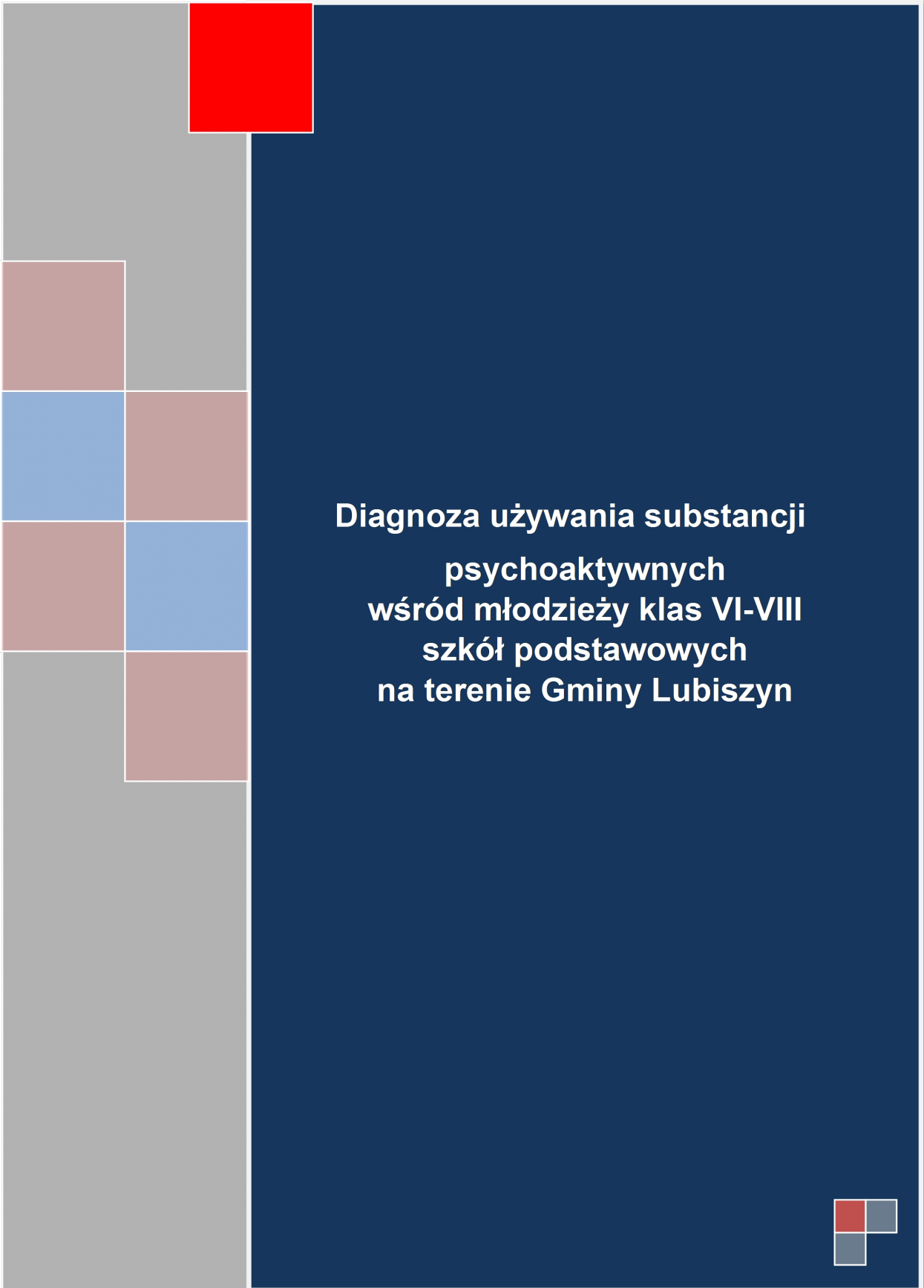
Rozdział 85154 Przeciwdziałanie alkoholizmowi

Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż alkoholu – **96 000,00 zł** przeznaczone na wydatki związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi, a w szczególności:

- Wynagrodzenie bezosobowe i pochodne (dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) – 78 500,00 zł,
 - o w tym:
 - wynagrodzenie za pełnienie dyżurów w punkcie konsultacyjno-informacyjnym (jako zadanie wynikające z ustawy Wychowania do życia w trzeźwości);
 - wynagrodzenie za prace organizacyjno-techniczne związanych z realizacją procedury zobowiązania do leczenia uzależnienia alkoholowego;
 - wynagrodzenie za koordynowanie i realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Programu Przeciwdziałania Narkomanii;
 - wynagrodzenie za pełnienie dyżurów psychologa, udzielającego wsparcia psychologicznego dla osób dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą;
 - wynagrodzenie dla osoby wspierającej pracę socjalną pracowników socjalnych o działania profilaktyczne poprzez działalność informacyjną i psychoedukacyjną ludzi uzależnionych bądź nadużywających substancji psychoaktywnych, jako zadanie wynikające z ustawy o wychowaniu do życia w trzeźwości;
 - organizacja programu profilaktycznego „Szkoła Rodziców i Wychowawców”;
 - posiedzenia członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów alkoholowych,
- nagrody konkursowe – 2 000,00 zł; (konkurs plastyczno – literacki pt. „Alkohol i narkotyki kradną wolność” i inne np. w trakcie realizacji projektu socjalnego);
- zakup materiałów i wyposażenia – 4 900,00 zł (materiały dotyczące profilaktyki uzależnień i profilaktyki uniwersalnej dla mieszkańców Gminy Lubiszyn oraz zakup materiałów biurowych związanych z codzienną obsługą punktu konsultacyjno -informacyjnego i działalnością związaną z zobowiązaniem do leczenia, w tym dofinansowanie Oddziału Terapii Leczenia Uzależnień w

Ciborzu);

- zakup pozostałych usług – 5 000,00 zł, w tym:
 - szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego;
 - Usługi związane z badaniami i wydaniem opinii biegłych sądowych zgodnie z realizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości (zobowiązanie do leczenia odwykowego jako zadanie GKRPA);
 - oraz na realizację programów profilaktycznych dotyczących realizacji programów profilaktycznych rekomendowanych przez Narodowy Program Zdrowia oraz określonych zadań w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w Programie Przeciwdziałania Narkomanii w placówkach oświatowych na terenie Gminy Lubiszyn),
- podróże służbowe krajowe – 600,00 zł;
- różne opłaty i składki– 500,00 zł (usługa związana z badaniami i wydaniem opinii biegłych sądowych zgodnie z realizacją ustawy o wychowaniu w trzeźwości (zobowiązanie do leczenia odwykowego jako zadanie GKRPA);
- szkolenia pracowników – 1 000,00 zł (szkolenia dla członków, zwiększające kompetencje w zakresie działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, wynikających z ustawy o życiu w trzeźwości).

**Diagnoza używania substancji
psychoaktywnych
wśród młodzieży klas VI-VIII
szkół podstawowych
na terenie Gminy Lubiszyn**

Wstęp

Na zlecenie Urzędu Gminy w Lubiszynie w grudniu 2020 roku zostało zrealizowane badanie mające na celu zdiagnozowanie problemów dotyczących nadużywania alkoholu, niktynizmu i zażywania narkotyków wśród młodzieży uczęszczającej do klas VI - VIII szkół podstawowych na terenie gminy Lubiszyn. Wyniki badań posłużą władzom gminy do zweryfikowania problemu, poznania skali zagrożenia oraz do dostosowania strategii działań profilaktycznych.

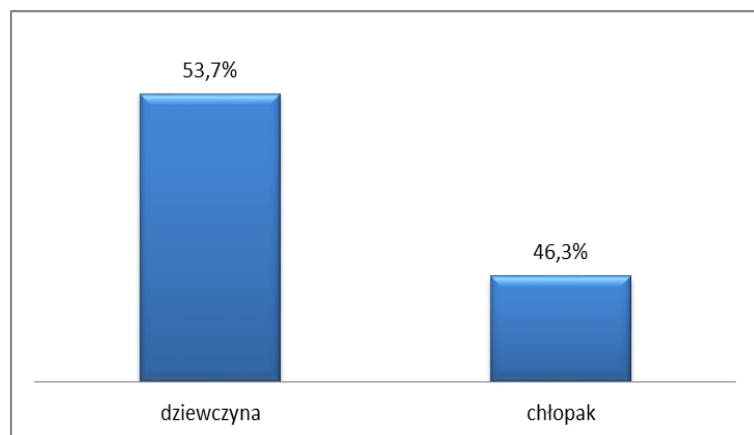
Opis próby i metody badawczej

Zastosowaną metodą badawczą była ankieta on-line. Uczniowie logowali się na wskazany link i następnie wypełniali kwestionariusz w wersji elektronicznej.

Przeprowadzona wśród dzieci i młodzieży ankieta składała się z 18 pytań, z przeważającą liczbą pytań zamkniętych oraz 3 pytań metryczkowych. Metoda została dostosowana do złożonego charakteru badanego problemu oraz do wieku osób badanych. W przeprowadzonym badaniu wzięło udział 82 uczniów, z których 24 osoby uczyły się w klasie szóstej, 19 osób - w klasie siódmej, a 39 osób - w klasie ósmej. W badanej grupie dziewczęta stanowiły 53,7 %, a chłopcy – 46,3%. Przeważająca większość ankietowanych to mieszkańcy obszarów wiejskich (91,5%); osoby zamieszkujące obszary miejskie stanowiły niewielki odsetek grupy badanej – 8,5%.

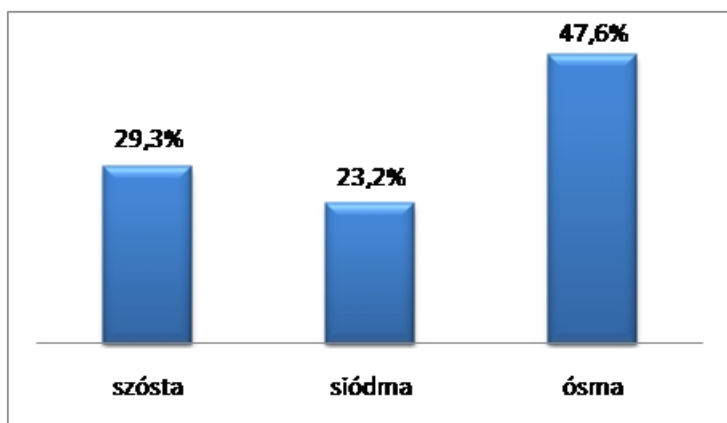
Płeć

Odpowiedzi	N	%
dziewczyna	44	53,7%
chłopak	38	46,3%
Ogółem	82	100,0%

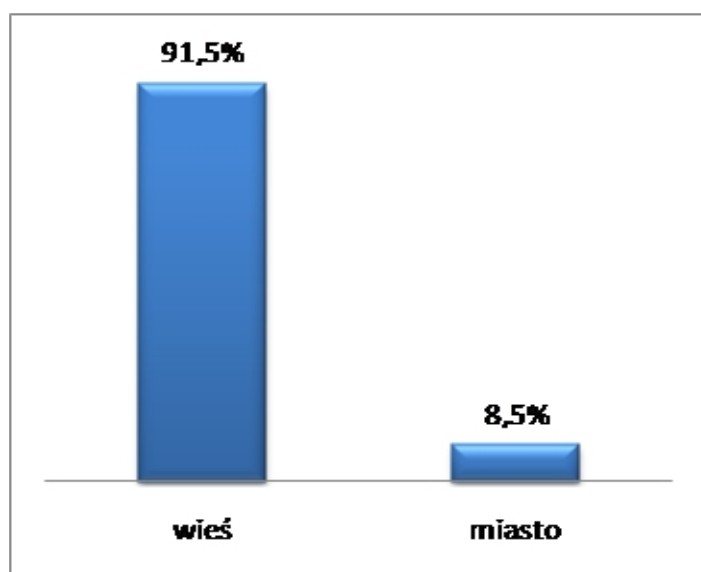
Klasa

Odpowiedzi	N	%
szósta	24	29,3%
siódma	19	23,2%
ósma	39	47,6%
Ogółem	82	100,0%

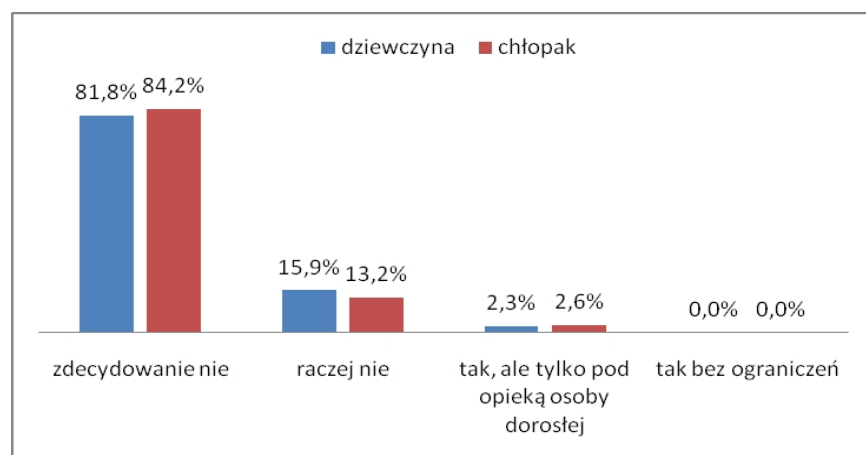
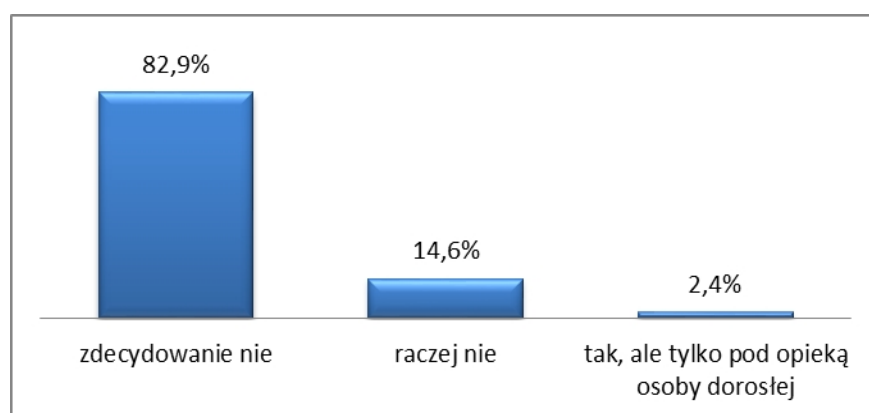
Miejsce zamieszkania

Odpowiedzi	N	%
wieś	75	91,5%
miasto	7	8,5%
Ogółem	82	100,0%

1. Czy Twoim zdaniem dozwolone jest spożywanie alkoholu przez osoby w wieku szkolnym (6-8 klasa)

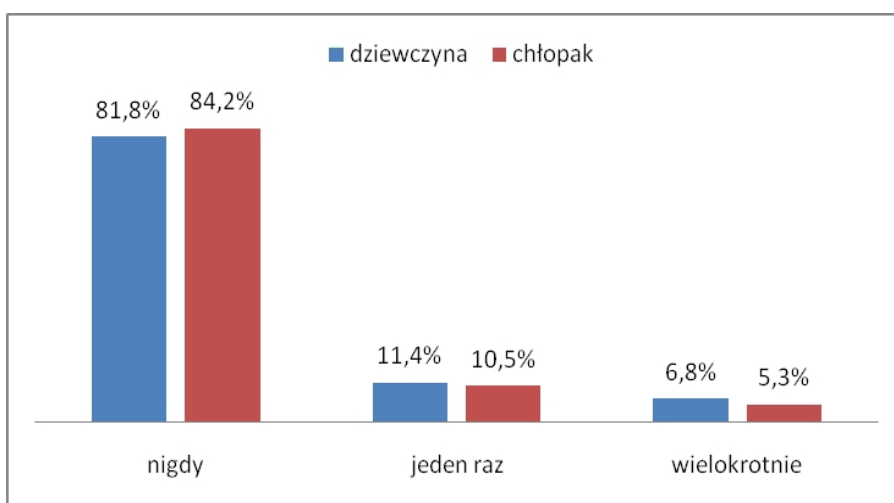
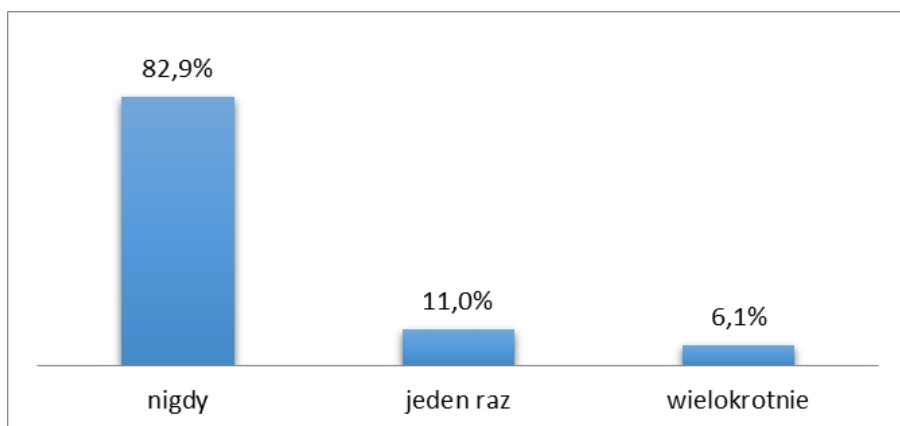
Odpowiedzi	N	%
zdecydowanie nie	68	82,9%
raczej nie	12	14,6%
tak, ale tylko pod opieką osoby dorosłej	2	2,4%
Ogółem	82	100,0%

Zdecydowana większość uczniów, zarówno w grupie dziewcząt jak i chłopców, uważa że spożywanie alkoholu przez osoby w wieku szkolnym jest niedozwolone. Wątpliwości w tym temacie miało ok. 15 % badanych. Nieliczne osoby uważają, że uczniowie ostatnich klas podstawowych mogą kupić alkohol, będąc pod opieką osoby dorosłej (2,4% wskazań).

2. Czy kiedykolwiek byłeś/byłaś świadkiem, że któryś z kolegów/koleżanek z Twojej klasy upił się alkoholem?

Odpowiedzi	N	%
nigdy	68	82,9%
jeden raz	9	11,0%
wielokrotnie	5	6,1%
Ogółem	82	100,0%

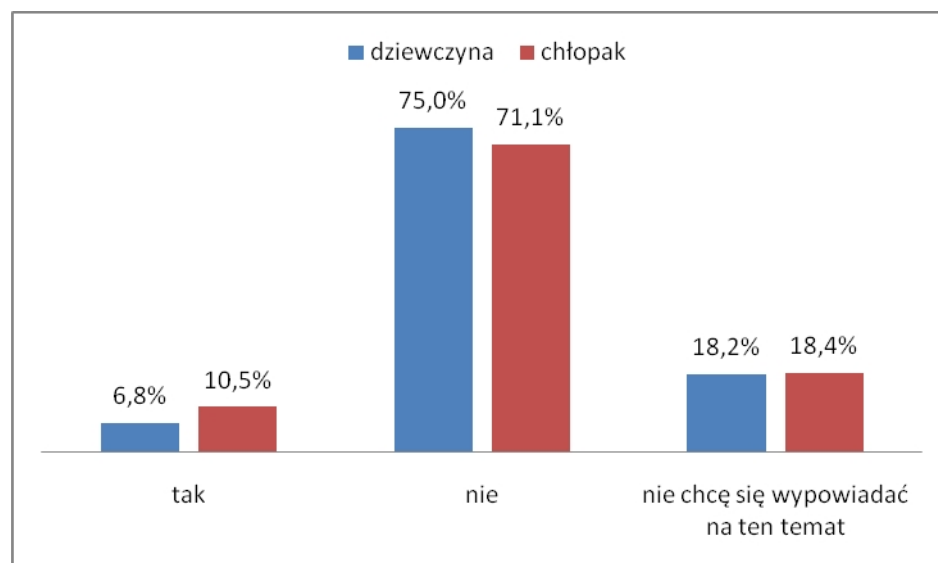
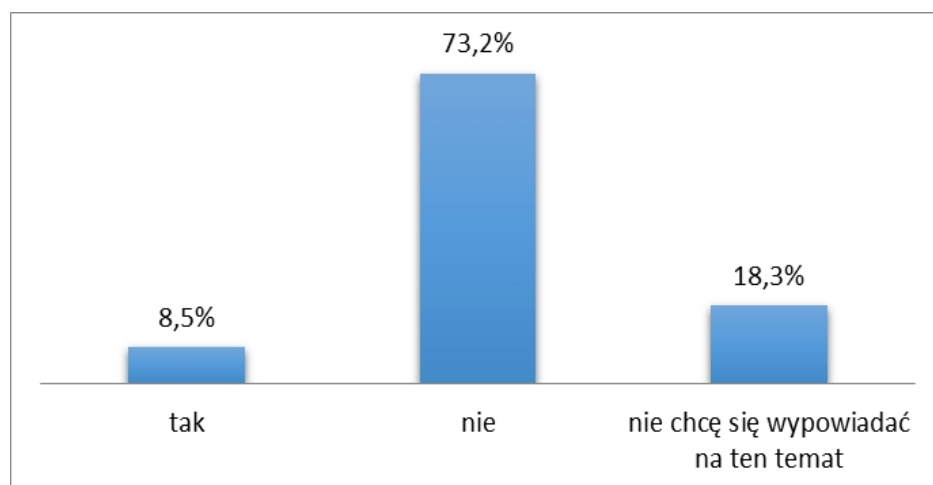

Zdecydowana większość pytaných uczniów (ok. 83%) nigdy nie widziała swojej koleżanki lub kolegi z klasy w stanie upojenia alkoholowego. Prawie co dziesiąty badany zadeklarował, że był świadkiem takiej

sytuacji jednorazowo. Ok. 6 % uczniów wielokrotnie widziało swoich rówieśników z klasy, którzy byli pod wyraźnym wpływem alkoholu. Rozkład odpowiedzi w powyższym zakresie był porównywalny dla obu płci.

3. Czy kiedykolwiek sam/a piłaś alkohol?

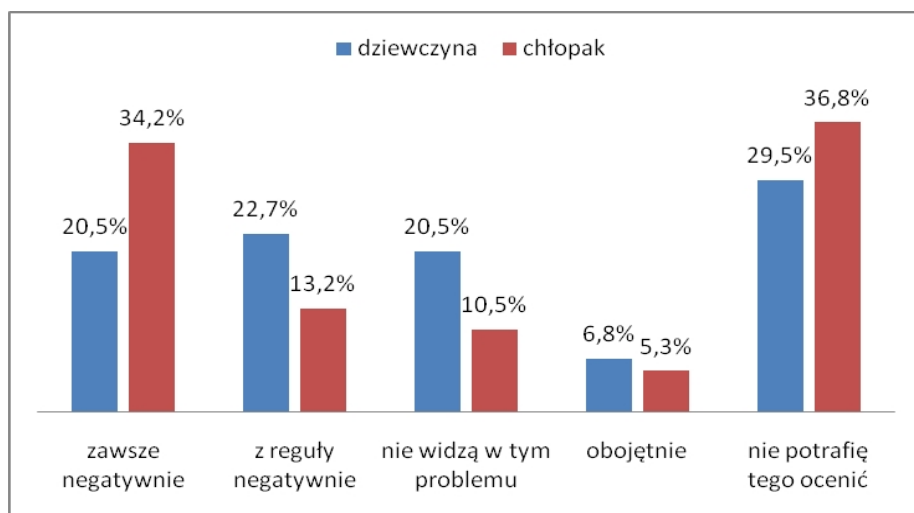
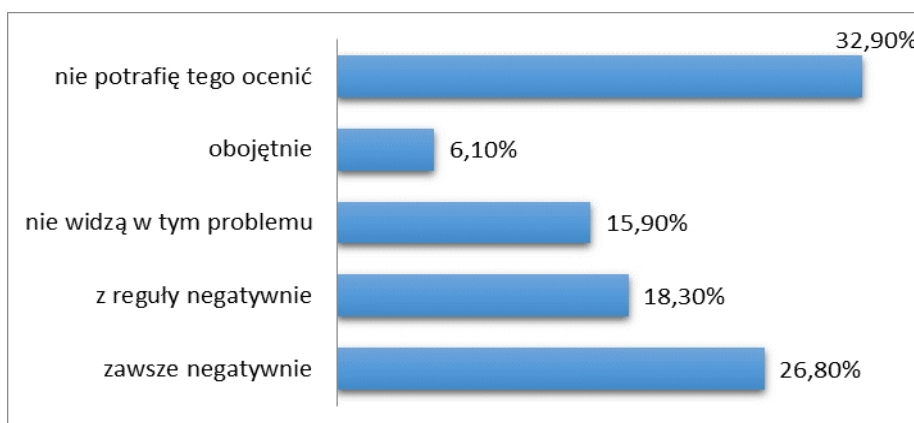
Odpowiedzi	N	%
tak	7	8,5%
nie	60	73,2%
nie chcę się wypowiedzieć na ten temat	15	18,3%
Ogółem	82	100,0%

Ponad 8% badanych uczniów przyznało się, że ma za sobą inicjację alkoholową. Doświadczenie związane ze spożyciem alkoholu miało już za sobą 6,8% dziewcząt i 10,5% chłopców. Większość odpowiadających nastolatków (ok. 73%) nie piła jeszcze jakiegokolwiek alkoholu. Natomiast blisko co piąta osoba nie chciała wypowiedzieć się w tym temacie; można przypuszczać, że w tej grupie ankietowanych znajdują się osoby mające za sobą czynny kontakt z alkoholem.

4. Czy picie alkoholu i upijanie się przez młodzież szkolną jest przez twoje koleżanki/ twoich kolegów traktowane?

Odpowiedzi	N	%
zawsze negatywnie	22	27%
z reguły negatywnie	15	18%
nie widzą w tym problemu	13	16%
obojętnie	5	6%
nie potrafię tego ocenić	27	33%
Ogółem	82	100%

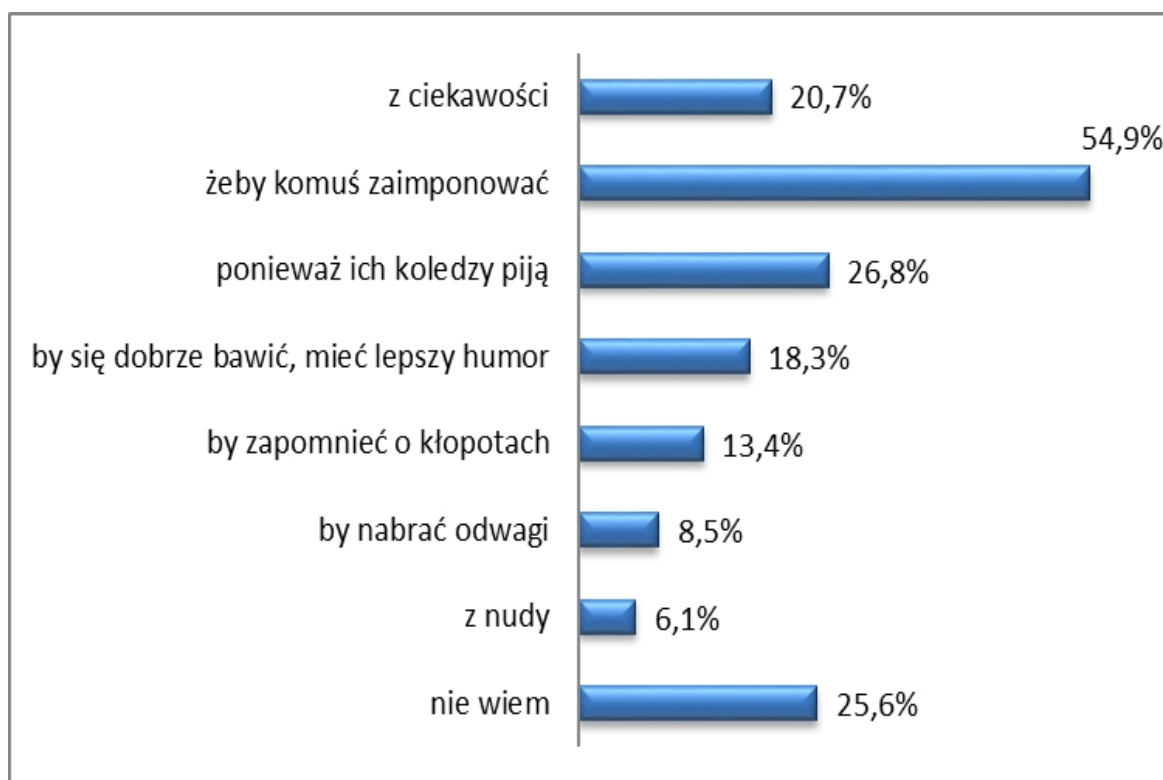

Blisko co trzeci badany uczeń (32,% osób; częściej dziewczęta) nie potrafił ocenić jakie jest nastawienie jego rówieśników do kolegów/koleżanek spożywających alkohol zarówno okazjonalnie jak i upijających się. Prawie co czwarty uczeń (34,2%) uważa, że picie alkoholu przez młodzież szkolną spotyka się ze zdecydowaną dezaprobatą otoczenia rówieśniczego. Blisko co piąty badany nastolatek uważa, że picie alkoholu przez młodzież szkolną spotyka się z reguły z negatywną oceną rówieśniczą. W opinii ok. 6 % badanych nastawienie młodzieży wobec takich zachowań jest obojętne. Opinię, według której towarzystwo rówieśnicze nie widzi w takich zachowaniach problemu podziela ok. 16% badanych.

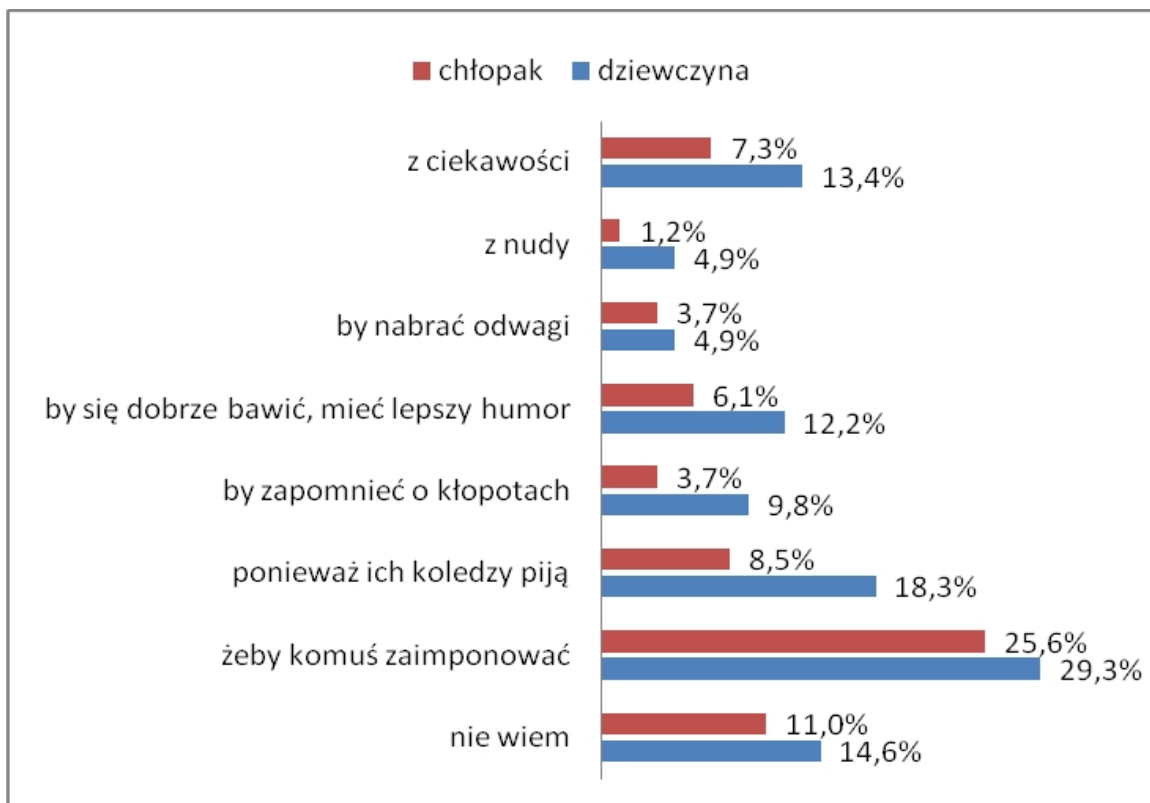
5. Dlaczego młodzież w wieku szkolnym sięga niekiedy po alkohol?

Odpowiedzi	N	%
nie wiem	21	25,6%
żeby komuś zaimponować	45	54,9%
ponieważ ich koledzy piją	22	26,8%
by zapomnieć o kłopotach	11	13,4%
by się dobrze bawić, mieć lepszy humor	15	18,3%
by nabrać odwagi	7	8,5%
z nudy	5	6,1%
z ciekawości	17	20,7%

* Odsetki nie sumują się do 100% (wielokrotne odpowiedzi)

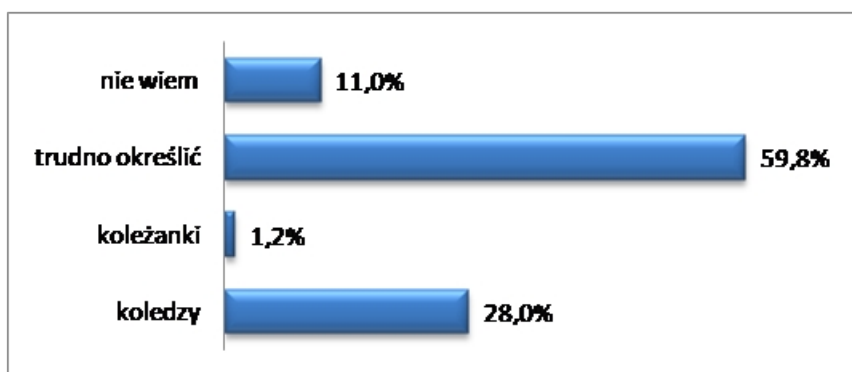

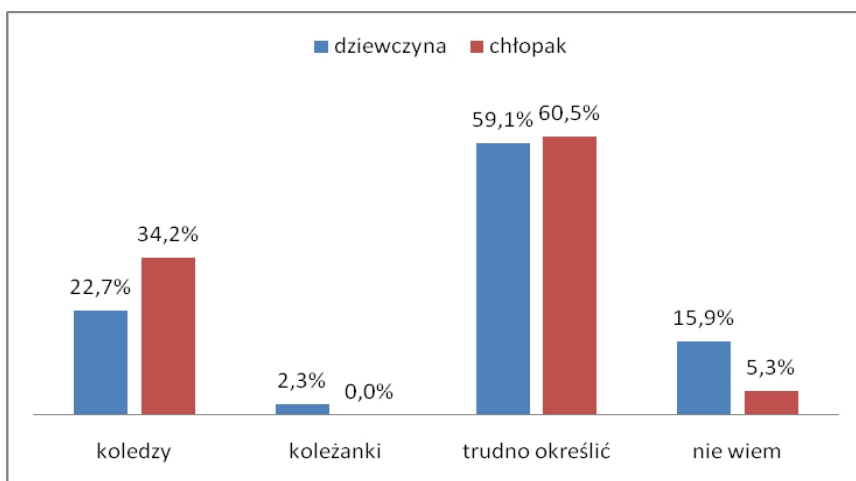
Badaną młodzież zapytano o powody sięgania po alkohol. Najczęściej wskazywaną przyczyną była **chęć/potrzeba zaimponowania osobie/ osobom trzecim** (ok. 55%, nieznaczna przewaga wskazań wśród dziewcząt). Wśród okoliczności picia wymieniane były także: chęć przypodobania się kolegom (26,8%); ciekawość (20,7%); wyobrażenie, że alkohol zapewnia dobrą zabawę i poprawia humor (18,3%), ucieczka od problemów (13,4%); wzrost poczucia pewności siebie (8,5%); nuda (6,1%). Blisko co czwarty badany uczeń przyznał, że nie wie dokładnie z jakiego powodu młodzież szkolna sięga po alkohol.

6. Kto spośród twoich znajomych częściej pije alkohol

Odpowiedzi	N	%
koledzy	23	28,0%
koleżanki	1	1,2%
trudno określić	49	59,8%
nie wiem	9	11,0%
Ogółem	82	100,0%

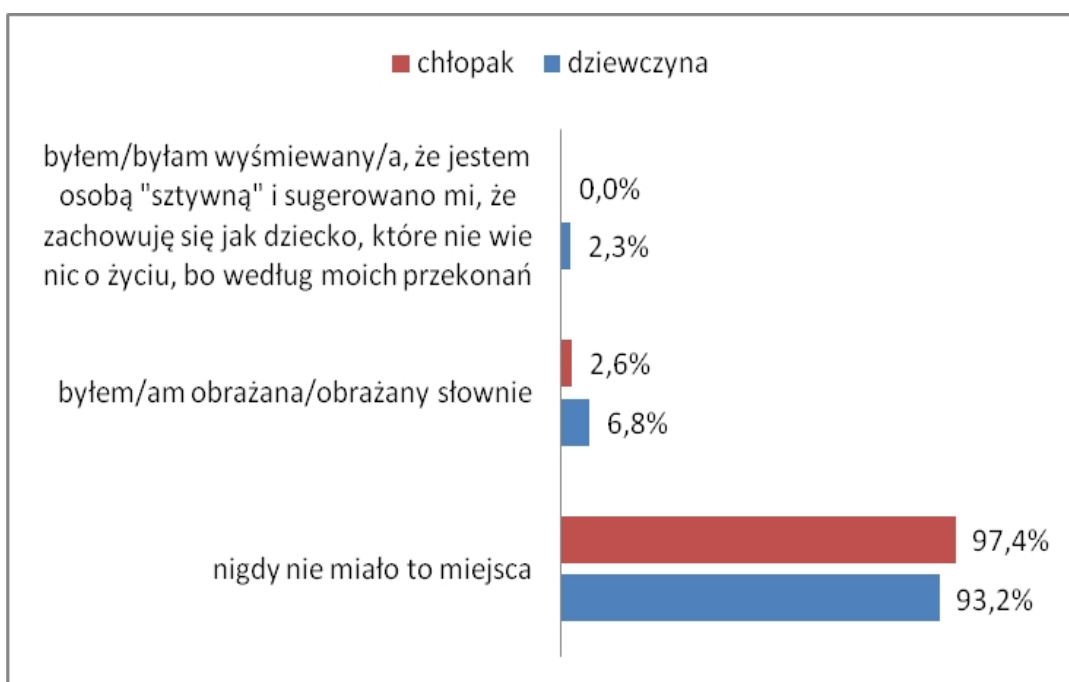
Większość badanych uczniów (blisko 60%) nie potrafiła wskazać kto spośród znajomych chłopców czy dziewcząt częściej pije alkohol. 28% ankietowanych wskazało, że alkohol częściej piją chłopcy niż dziewczęta.

7. Czy kiedykolwiek zostałeś źle potraktowany przez rówieśników, którzy byli po spożyciu alkoholu?

Odpowiedzi	N	%
nigdy nie miało to miejsca	78	95,1%
byłem/am obrażana/obrażany słownie	4	4,9%
Inne zdarzenie (jakie?): byłem/byłam wyśmiewany/a, że jestem osobą "sztywną" i sugerowano mi, że zachowuję się jak dziecko, które nie wie nic o życiu...	1	1,2%

* Odsetki nie sumują się do 100% (wielokrotne odpowiedzi)

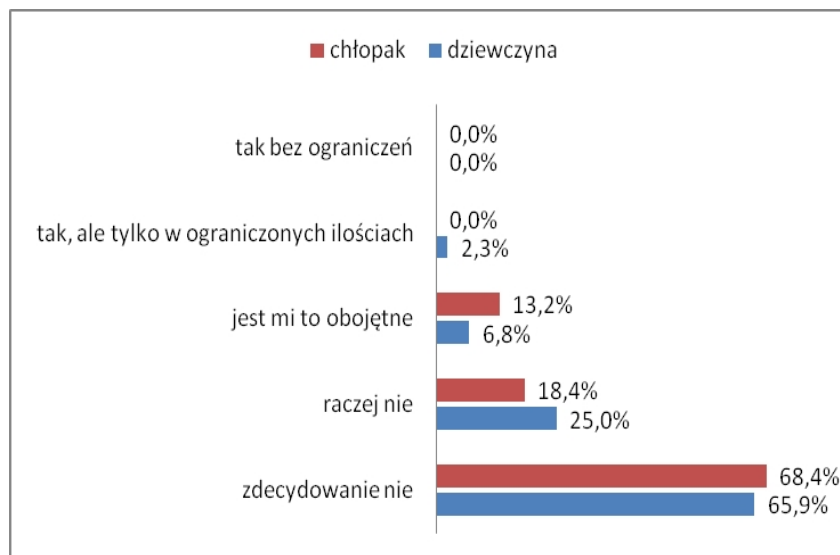
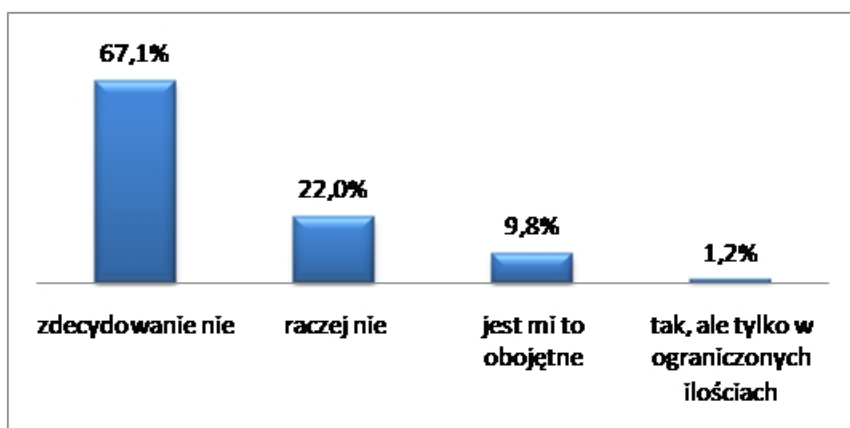
Zdecydowana większość ankietowanych uczniów (95,1%; porównywalne wskazania dla dziewcząt i chłopców) odpowiedziała, że jak dotąd nie spotkała się z agresją lub innym krzywdzącym zachowaniem ze strony rówieśników, będących pod wpływem alkoholu. Kilka osób przyznało, że w przytoczonych sytuacjach spotkało się z agresją słowną (tj. wyzwiska, poniżanie, wyśmiewanie).

II PAPIEROSY

1. Czy Twoim zdaniem dozwolone jest palenie papierosów przez osoby w wieku szkolnym (6-8 klasa)?

Odpowiedzi	N	%
zdecydowanie nie	55	67,1%
raczej nie	18	22,0%
jest mi to obojętne	8	9,8%
tak, ale tylko w ograniczonych ilościach	1	1,2%
Ogółem	82	100,0%

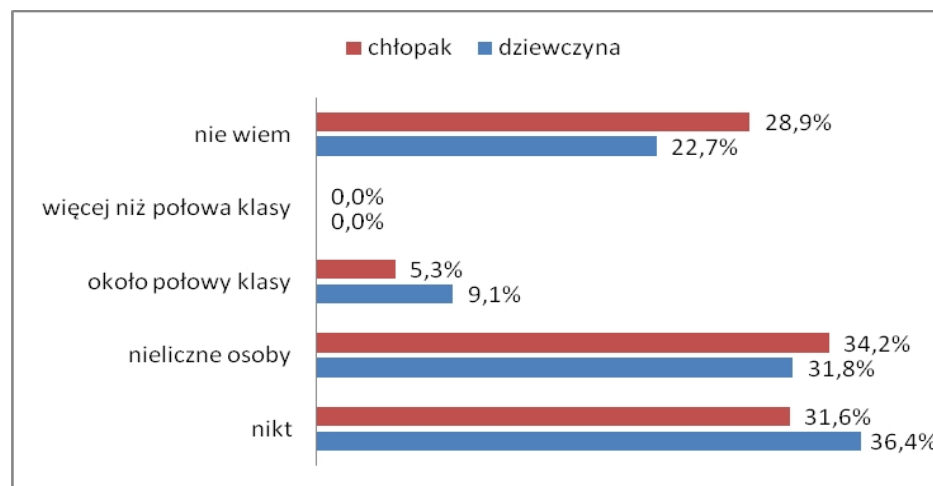
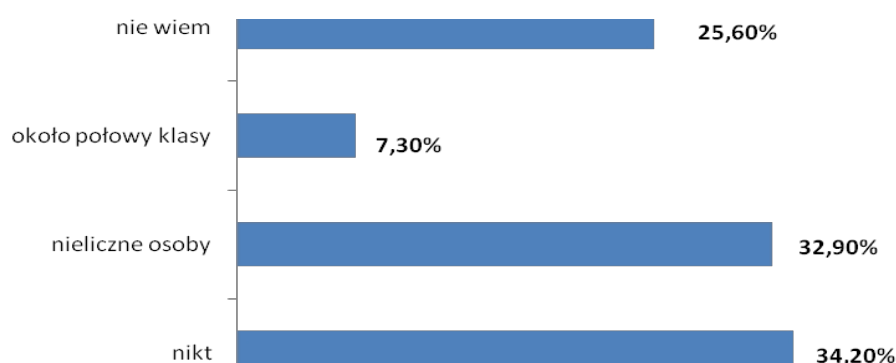

Przeważająca większość badanych uczniów (zarówno w grupie dziewcząt jak i chłopców) uważa, że palenie papierosów przez osoby w wieku szkolnym (6-8 klasa) jest zdecydowanie niedozwolone (67,1%) lub raczej niedozwolone (22%). Blisko co dziesiąty ankietowany nie miał zdania na ten temat.

2. Czy ktoś z Twoich rówieśników (kolegów/koleżanek z klasy) pali papierosy?

▪ Od czasu do czasu

Odpowiedzi	N	%
nie wiem	21	25,6%
więcej niż połowa klasy	0	0,0%
około połowy klasy	6	7,3%
nieliczne osoby	27	32,9%
nikt	28	34,2%
Ogółem	82	100,0%

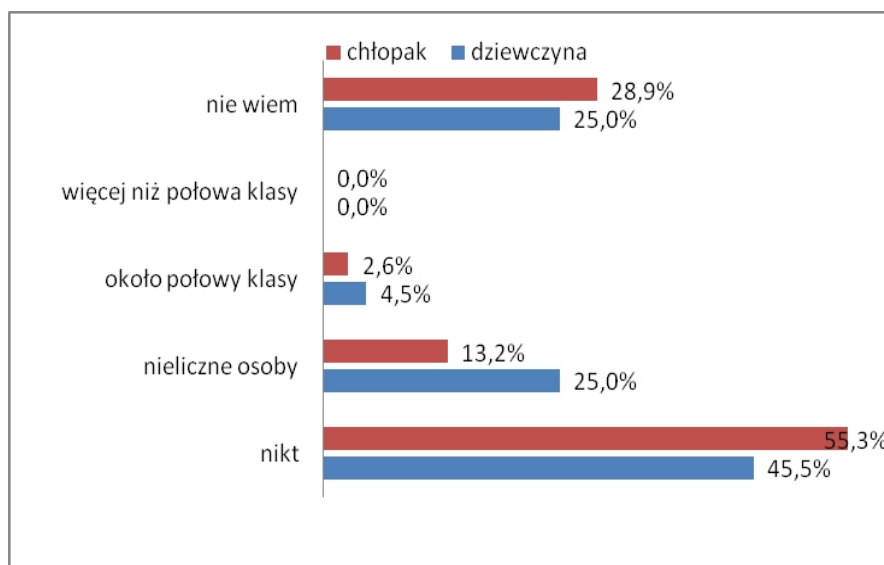
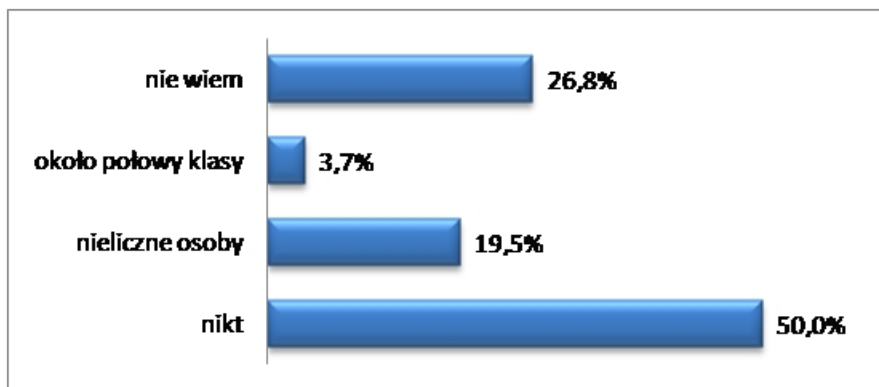

Blisko co trzeci uczeń (34,2%; porównywalnie w grupie chłopców i dziewcząt) zaprzeczył, by jego rówieśnicy palili papierosy choćby nieregularnie. Zbliżona grupa ankietowanych uczniów (32,9%) twierdzi, że nieliczni nastolatkwowie z ich otoczenia popalają okazjonalnie. 25,6% badanych uczniów nie orientuje się, czy ktokolwiek z ich otoczenia rówieśniczego pali papierosy choćby sporadycznie.

▪ Nalógowo

Odpowiedzi	N	%
------------	---	---

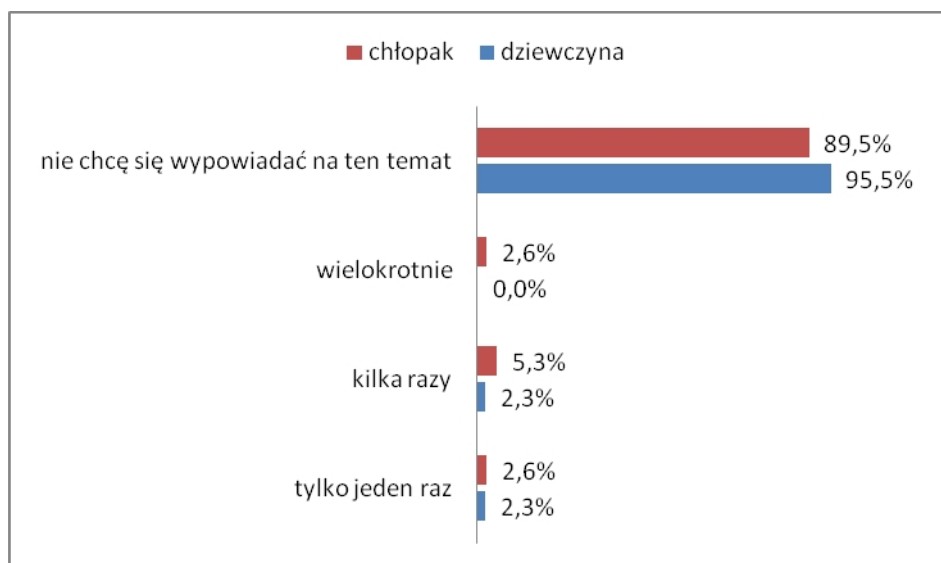
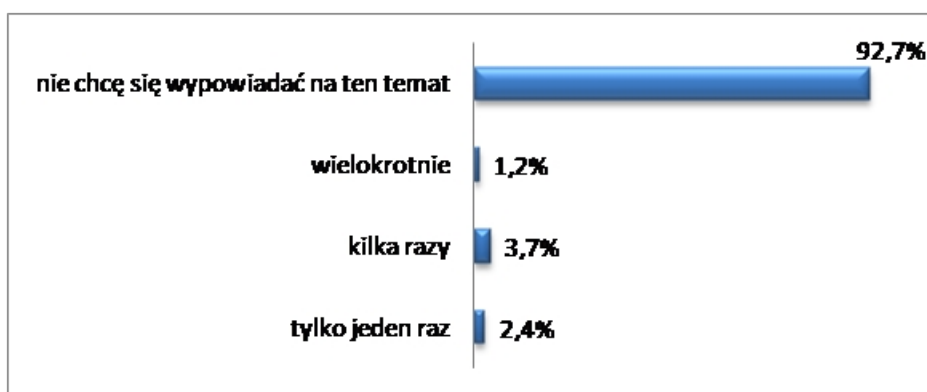
nie wiem	22	26,8%
więcej niż połowa klasy	0	0,0%
około połowy klasy	3	3,7%
nieliczne osoby	2	19,5%
nikt	28	50%
Ogółem	82	100,0%

Połowa badanych uczniów (porównywalnie chłopcy i dziewczęta) zaprzeczyła, by ich rówieśnicy palili papierosa nałogowo. Blisko 27% ankietowanych uczniów wskazało, że w ogóle nie posiada w tym temacie wiedzy. Prawie co piąty uczeń wskazał, że nieliczne osoby z jego otoczenia palą nałogowo.

3. Czy kiedykolwiek w trakcie ostatniego roku palilaś/paliłeś papierosy?

Odpowiedzi	N	%
tylko jeden raz	2	2,4%
kilka razy	3	3,7%
wielokrotnie	1	1,2%
nie chcę się wypowiadać na ten temat	76	92,7%
Ogółem	82	100,0%

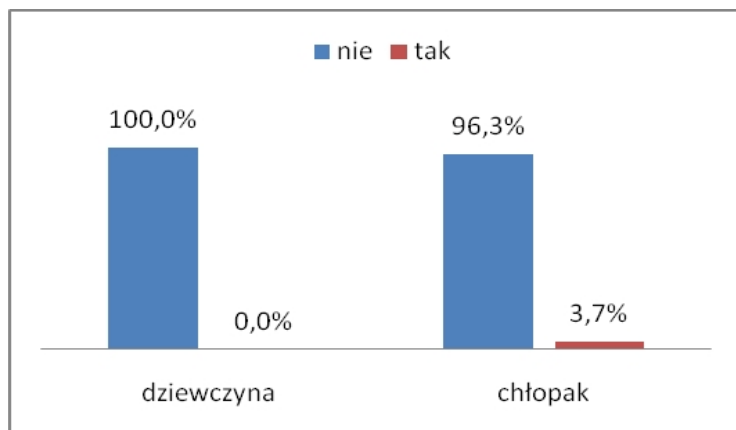
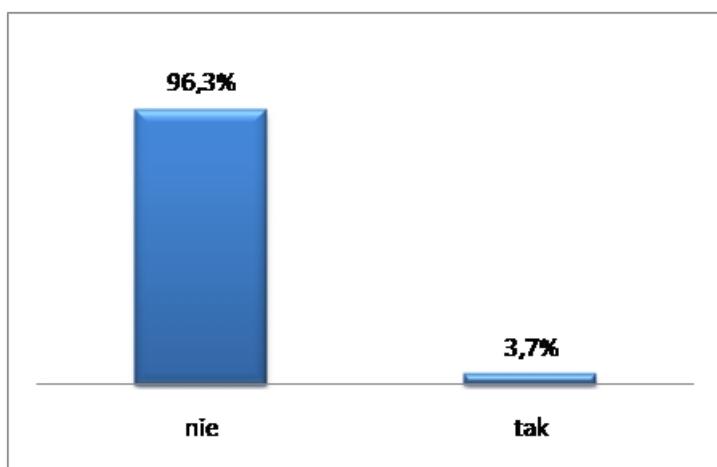

Zdecydowana większość ankietowanych, zapytana o to czy w trakcie ostatniego roku paliła papierosy, udzieliła wymijającej odpowiedzi „nie chcę się wypowiadać na ten temat”.

III ŚRODKI ODURZAJĄCE

1. Czy byłaś/byłeś świadkiem jak ktoś zażywał narkotyki?

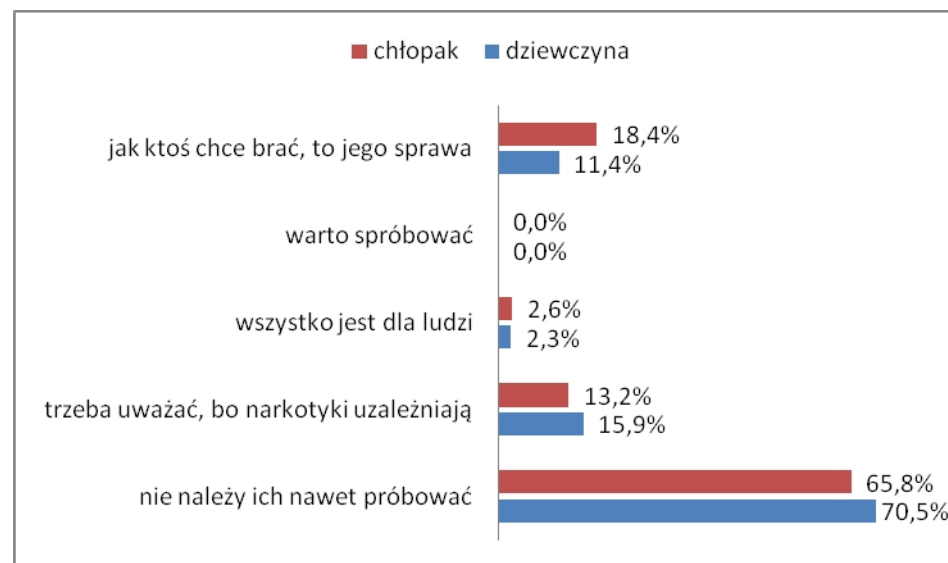
Odpowiedzi	N	%
nie	79	96,3%
tak	3	3,7%
Ogółem	82	100,0%

Niewielki procent badanych uczniów (3,7%, wyłącznie chłopcy) przyznało, że było świadkami sytuacji, w której osoby z ich otoczenia zażywały narkotyki.

1. Jakie jest Twoje zdanie na temat zażywania narkotyków? (zaznacz 1 odpowiedź)

Odpowiedzi	N	%
nie należy ich nawet próbować	56	68,4%
trzeba uważać, bo narkotyki uzależniają	12	14,6%
wszystko jest dla ludzi	2	2,4%
jak ktoś chce brać, to jego sprawa	12	14,6%
Ogółem	82	100,0%

Zdecydowana większość badanych uczniów (zarówno dziewcząt jak i chłopców) jest negatywnie nastawiona do narkotyków: 68,4 % osób uważa, że nie należy ich w ogóle próbować, natomiast 14,6 % ankietowanych twierdzi, że w kwestii narkotyków trzeba zachować szczególną ostrożność, ponieważ są to substancje uzależniające. Kilkanaście osób (14,6%) podziela pogląd, według którego kwestia zażywania narkotyków to indywidualna sprawa każdej osoby.

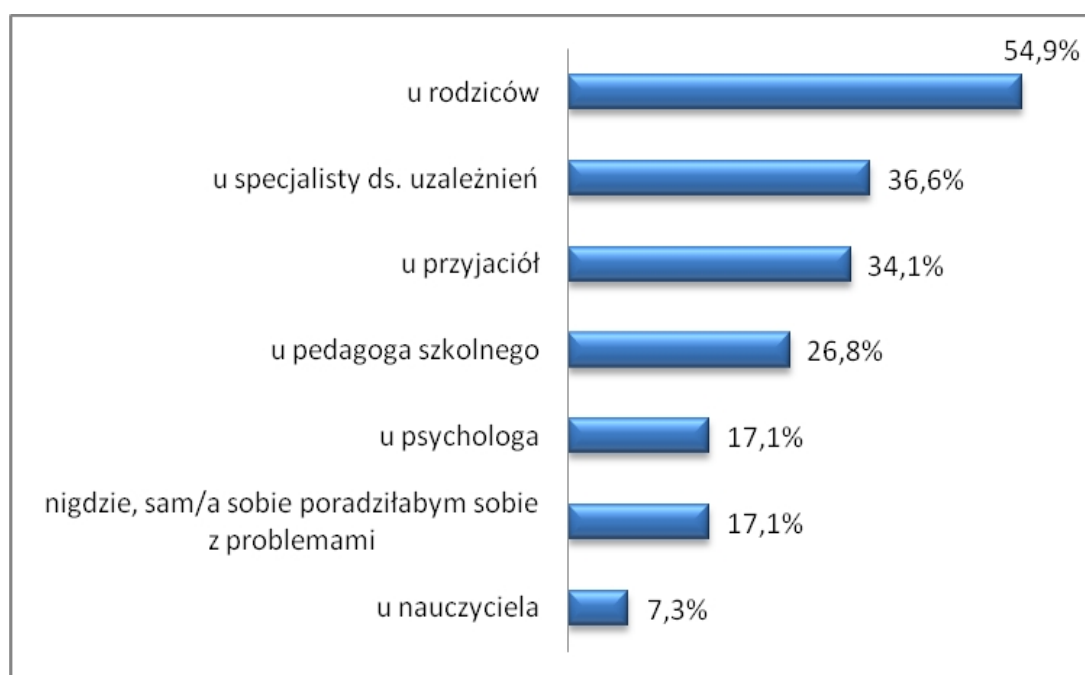
IV PROFILAKTYKA UZALEŻNIEŃ

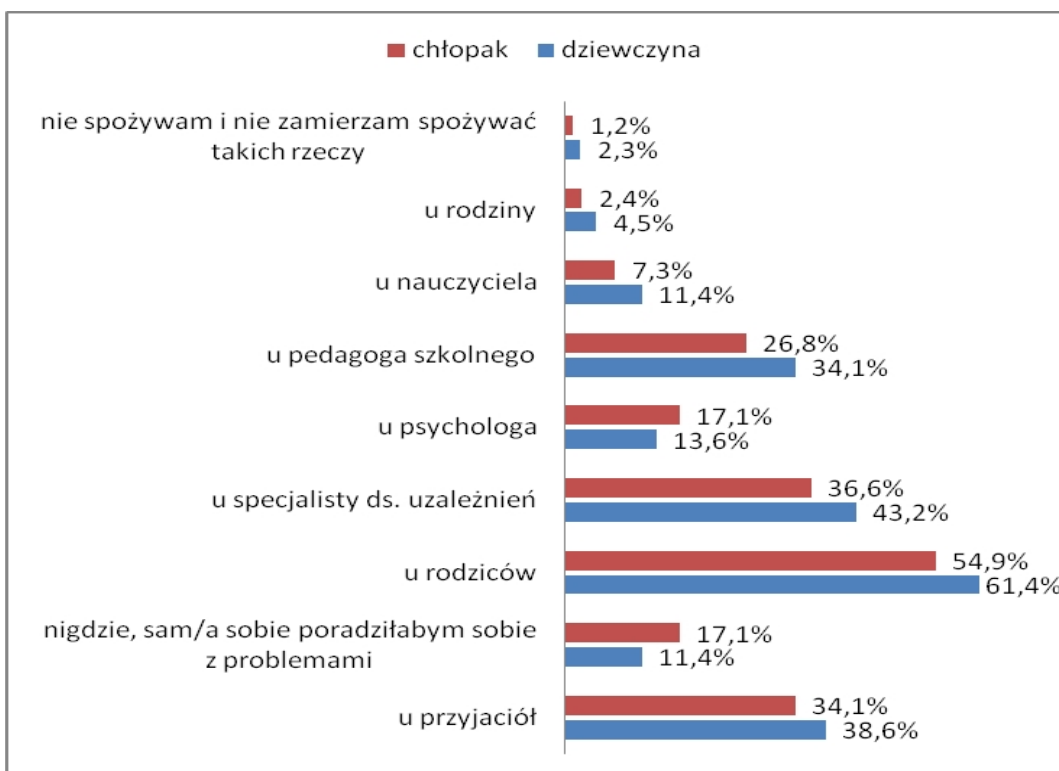
1. Gdzie szukałbyś/szukałabyś pomocy w przypadku kłopotów z nadużywaniem alkoholu lub środków odurzających? (zaznacz wszystkie odpowiedzi, które Ciebie dotyczą).

Odpowiedzi:	N	%
u przyjaciół	28	34,1%
nigdzie, sam/a sobie poradziłabym sobie z problemami	14	17,1%
u rodziców	45	54,9%
u psychologa	14	17,1%
u pedagoga szkolnego	22	26,8%
u nauczyciela	6	7,3%
u rodziny	2	2,4%
nie spożywam i nie zamierzam spożywać takich rzeczy	1	1,2%

* Odsetki nie sumują się do 100% (wielokrotne odpowiedzi)

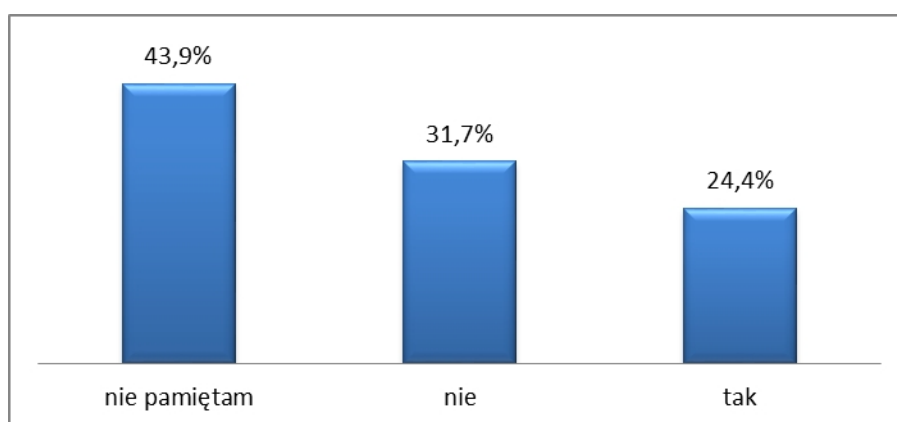
Ankietowani uczniowie pytani u kogo szukaliby pomocy w przypadku kłopotów z nadużywaniem alkoholu i środków odurzających najczęściej wskazywali na rodziców (ok. 55%), następnie specjalistę ds. uzależnień (36,6%), przyjaciół (ok. 34%), a także pedagoga szkolnego (ok. 27%). Jest również grupa osób (ok. 17%) która uważa, że w sytuacji problemowej byłaby w stanie sama sobie poradzić, bez konieczności zwrócenia się o pomoc do kogokolwiek; przeświadczenie takie dominowało głównie w grupie badanych chłopców.

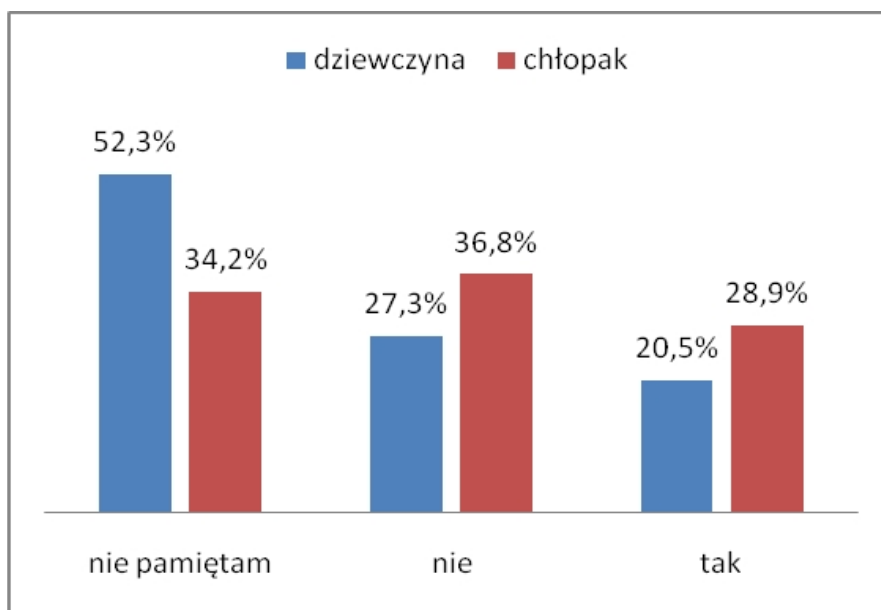

2. **Czy brałeś udział w zajęciach profilaktycznych (pogadankach nt. narkotyków, alkoholów, spotkania z byłymi narkomanami/alkoholikami, koncertach poświęconych tej tematyce, czy oglądałeś filmy na temat skutków nalogów itp.)?**

Odpowiedzi	N	%
nie pamiętam	36	43,9%
nie	26	31,7%
tak	20	24,4%
Ogółem	82	100,0%

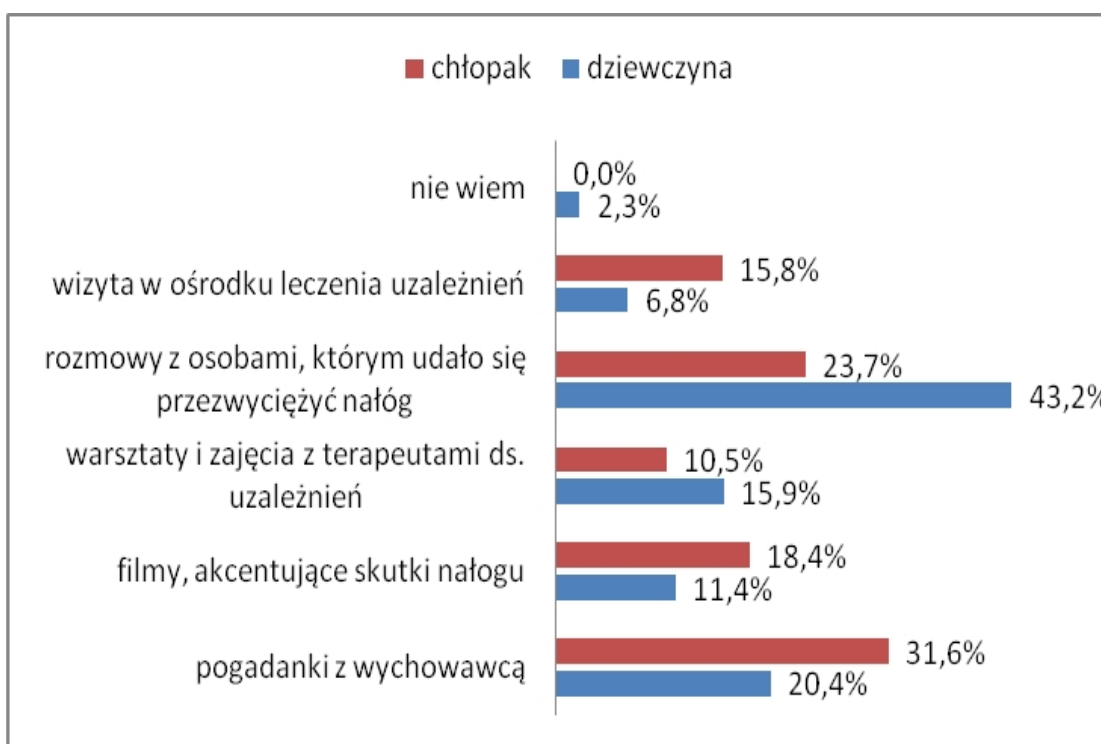
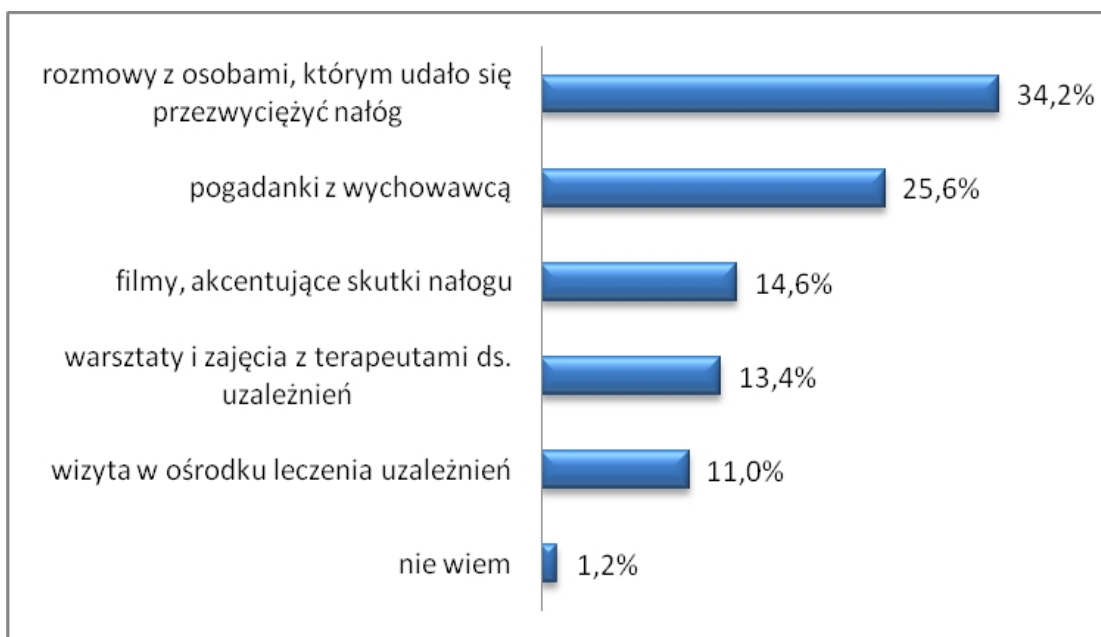

Badani uczniowie w większości (ok. 44%%) nie pamiętają czy brali udział w jakichkolwiek zajęciach profilaktycznych, a ok. 32% ankietowanych zdecydowanie zaprzeczyło by brało w nich kiedykolwiek udział. Co czwarty uczeń deklaruje, że wziął udział w zajęciach, mających na celu podwyższenie wiedzy na temat zagrożeń wiążących się z zażywaniem środków psychoaktywnych.

2. Jaka forma zajęć profilaktycznych byłaby dla Ciebie najbardziej przekonująca? (zaznacz 1 odpowiedź)

Odpowiedzi	N	%
pogadanki z wychowawcą	21	25,6%
filmy, akcentujące skutki nałogu	12	14,6%
warsztaty i zajęcia z terapeutami ds. uzależnień	11	13,4%
rozmowy z osobami, którym udało się przezwyciężyć nałóg	28	34,2%
wizyta w ośrodku leczenia uzależnień	9	11,0%
nie wiem	1	1,2%
Ogółem	82	100,0 %

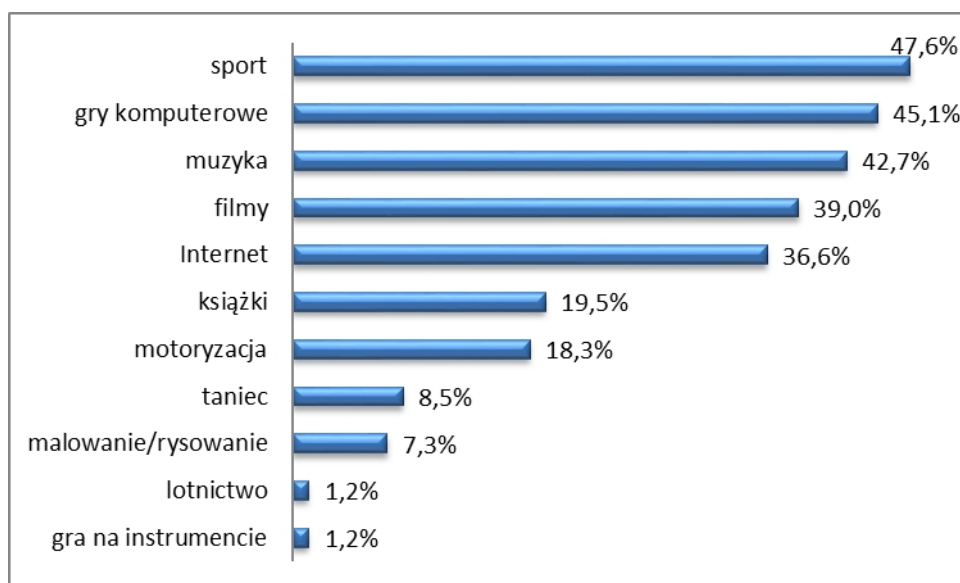

Uczniowie wskazują, że najbardziej przemawiającą do nich formą zajęć profilaktycznych byłyby spotkania i rozmowy z osobami, którym udało się przezwyciężyć nałóg (34,1%, przewaga wskazań w grupie dziewcząt) oraz pogadanki z wychowawcą (25,6%, przewaga wskazań wśród chłopców).

1. Jakie są Twoje zainteresowania?

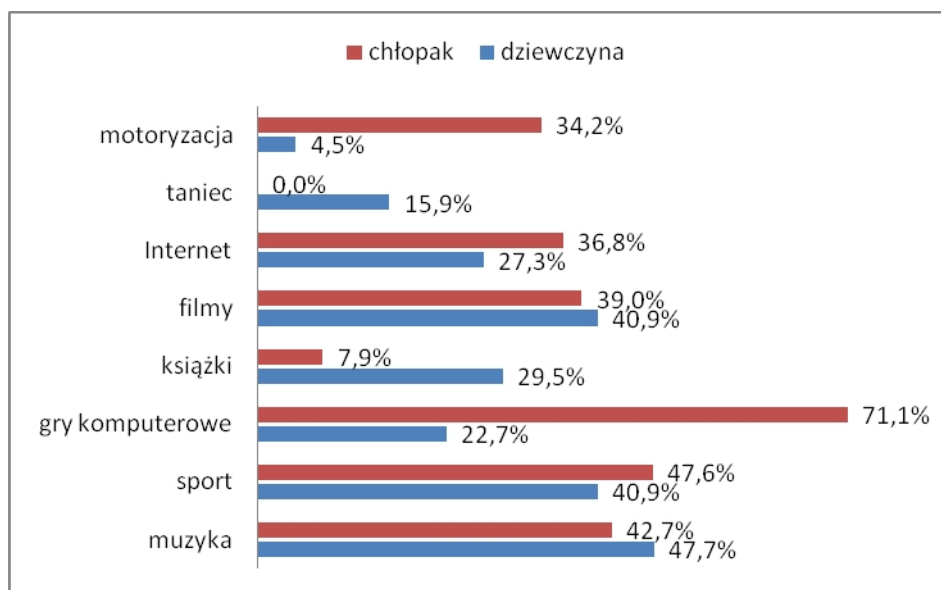
Odpowiedzi	N	%
muzyka	35	42,7%
sport	39	47,6%
gry komputerowe	37	45,1%
książki	16	19,5%
filmy	32	39,0%
Internet	30	36,6%
taniec	7	8,5%
motoryzacja	15	18,3%
gra na instrumencie	1	1,2%
lotnictwo	1	1,2%
malowanie/rysowanie	6	7,3%

* Odsetki nie sumują się do 100% (wielokrotne odpowiedzi)

Badanie pozwoliło m.in. poznać zainteresowania i preferencje uczniów w zakresie sposobów spędzania wolnego czasu. Spośród różnych form spędzania wolnego czasu zdecydowanie najbardziej popularnymi były: sport, gry komputerowe, słuchanie muzyki, oglądanie filmów i używanie Internetu.

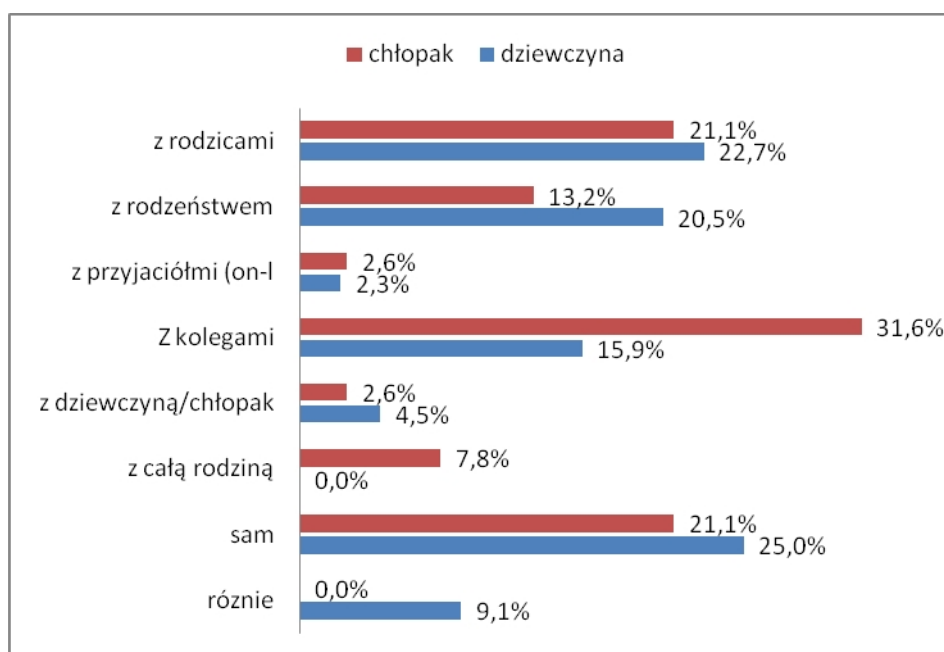
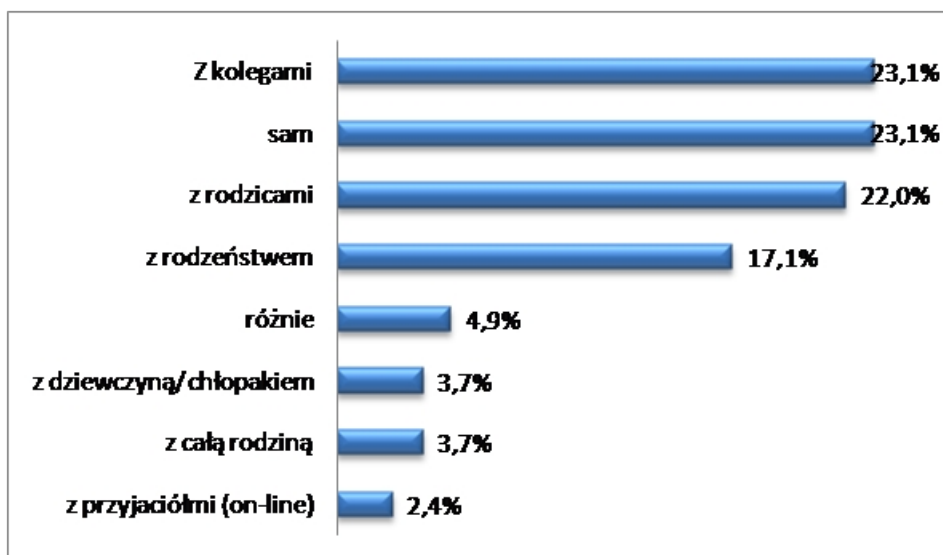
W przypadku analizowanych sposobów wykorzystywania wolnego czasu odnotowano różnice ze względu na płeć uczniów. Chłopcy częściej niż dziewczęta grają w gry komputerowe, interesują się motoryzacją, korzystają z Internetu i nieznacznie częściej aktywnie uprawiają sport.

2. Z kim najczęściej spędzasz czas wolny?

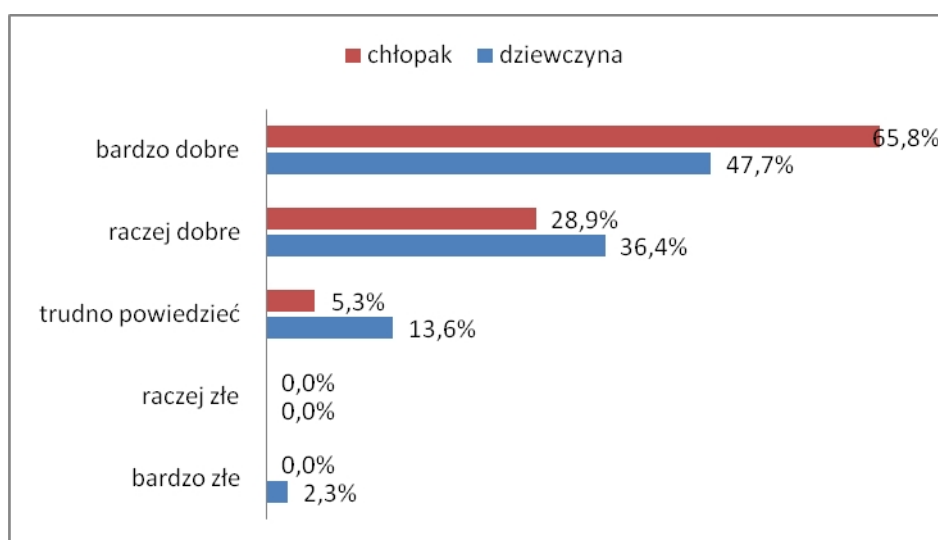
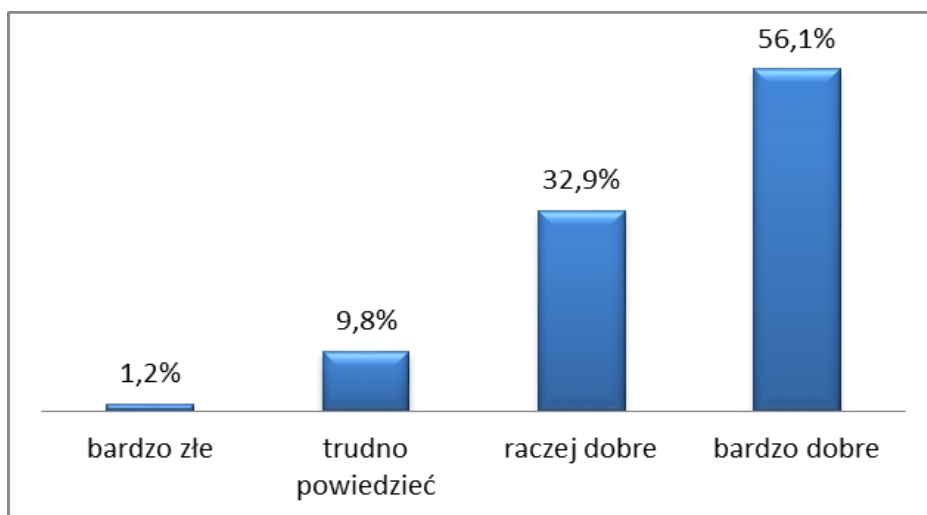
Odpowiedzi	N	%
różnie	4	4,9%
sam	19	23,1%
z całą rodziną	3	3,7%
z dziewczyną/chłopak	3	3,7%
Z kolegami	19	23,1%
z przyjaciółmi (on-l	2	2,4%
z rodzeństwem	14	17,1%
z rodzicami	18	22,0%
Ogółem	82	100,0%

Ankietowani uczniowie pytani z kim najczęściej spędzają swój wolny czas, wskazywali względnie po równo na kolegów (23,1%) i rodziców (22%). Porównywalna część badanych osób spędza czas wolny w samotności (23,1%). 17,1% uczniów dzieli czas wolny od nauki z rodzeństwem. Chłopcy zdecydowanie częściej niż dziewczęta spędzają czas wolny z rówieśnikami, natomiast dziewczęta częściej spędzają go w samotności i z własnym rodzeństwem.

3. Jak określiłbyś swoje relacje z rodzicami?

Odpowiedzi	N	%
bardzo złe	1	1,2%
trudno powiedzieć	8	9,8%
raczej dobre	27	32,9%
bardzo dobre	46	56,1%
Ogółem	82	100,0%

Wyraźna większość badanych osób może liczyć na wsparcie swoich rodziców. Wskazują na to następujące odpowiedzi: ponad połowa ankietowanych (56,1%) określiła swoje relacje z rodzicami jako bardzo dobre, a blisko 33 % jako raczej dobre. Prawie co dziesiąty uczeń miał trudność w jednoznacznej ocenie tych relacji. W grupie osób najbardziej zadowolonych ze swoich relacji z bliskimi przeważali chłopcy.

PODSUMOWANIE

Z przeprowadzonych badań wśród uczniów klas VI – VIII uczęszczających do szkół podstawowych na terenie Gminy Lubiszyn wynika, że w obrębie badanej grupy istnieje stosunkowo niewielki odsetek osób mających za sobą inicjację alkoholową.

Zdecydowana większość badanych uczniów nigdy też nie widziała swojej koleżanki lub kolegi z klasy w stanie upojenia alkoholowego.

Dominująca grupa ankietowanych uczniów, zarówno w grupie dziewcząt jak i chłopców, uważa że spożywanie alkoholu przez osoby w wieku szkolnym jest niedozwolone.

Blisko co trzeci badany uczeń nie potrafił ocenić jakie jest nastawienie jego rówieśników do kolegów/koleżanek spożywających alkohol zarówno okazjonalnie jak i upijających się. Prawie co czwarty uczeń uważa, że picie alkoholu przez młodzież szkolną spotyka się ze zdecydowaną dezaprobatą otoczenia rówieśniczego; a co piąty uważa, że picie alkoholu przez młodzież szkolną spotyka się z reguły z negatywną oceną rówieśniczą.

Najczęściej wskazywaną przyczyną sięgania po alkohol przez młodzież szkolną była chęć/potrzeba zaimponowania osobie/ osobom trzecim. Wśród okoliczności picia wymieniane były także kolejno: chęć przypodobania się kolegom; ciekawość; wyobrażenie, że alkohol zapewnia dobrą zabawę i poprawia humor, ucieczka od problemów; wzrost poczucia pewności siebie; a także nuda. Blisko co czwarty badany uczeń przyznał, że nie wie dokładnie z jakiego powodu młodzież szkolna sięga po alkohol.

Większość badanych uczniów nie potrafiła wskazać, kto spośród znajomych im chłopców czy dziewcząt częściej pije alkohol.

W temacie dotyczącym palenia papierosów przez młodzież uczącą się, przeważająca większość badanych uczniów, zarówno w grupie dziewcząt jak i chłopców, uważa, że palenie papierosów przez osoby w wieku szkolnym jest zdecydowanie niedozwolone lub raczej niedozwolone. Tylko co dziesiąty ankietowany nie miał zdania na ten temat.

Blisko co trzeci uczeń zaprzeczył, by jego rówieśnicy palili papierosy choćby nieregularnie. Zbliżona grupa ankietowanych uczniów twierdzi, że nieliczni nastolatki z ich otoczenia popalają okazjonalnie. Co czwarty ankietowany nie orientuje się, czy ktokolwiek z jego otoczenia rówieśniczego pali papierosy choćby sporadycznie. Połowa badanych uczniów (porównywalnie chłopcy i dziewczęta) zaprzeczyła, by ich rówieśnicy palili papierosy nałogowo. Blisko 27% ankietowanych uczniów wskazało, że w ogóle nie posiada w tym temacie wiedzy.

Zdecydowana większość ankietowanych, zapytana o to czy w trakcie ostatniego roku paliła

papierosy, udzieliła wymijającej odpowiedzi „nie chcę się wypowiadać na ten temat”.

W temacie dotyczącym zażywania narkotyków, tylko niewielki procent badanych uczniów (3,7%, wyłącznie chłopcy) przyznało, że było świadkami sytuacji, w której osoby z ich otoczenia zażywały substancje psychoaktywne. Budujący jest fakt, że zdecydowana większość badanych uczniów (zarówno dziewcząt jak i chłopców) jest negatywnie nastawiona do narkotyków: 68,4 % osób uważa, że nie należy ich w ogóle próbować, natomiast 14,6 % ankietowanych twierdzi, że w kwestii narkotyków trzeba zachować szczególną ostrożność, ponieważ są to substancje uzależniające.

Ankietowani uczniowie pytani u kogo szukaliby wsparcia w przypadku kłopotów z nadużywaniem alkoholu i środków odurzających, najczęściej wskazywali na rodziców (ok. 55%), następnie specjalistę ds. uzależnień, przyjaciół, a także pedagoga szkolnego. Niepokojąca informacja z przeprowadzonego badania wskazuje, że jest również mniejsza grupa osób (ok. 17%), która uważa, że w sytuacji problemowej byłaby w stanie sama sobie poradzić, bez konieczności zwrócenia się o pomoc do kogokolwiek; przeświadczenie takie dominowało głównie w grupie badanych chłopców.

Podkreślić należy, że badani uczniowie w większości (ok. 44%%) nie pamiętają czy brali udział w jakichkolwiek zajęciach profilaktycznych, a ok. 32% ankietowanych zdecydowanie zaprzeczyło by brało w nich kiedykolwiek udział. Tylko co czwarty uczeń deklaruje, że wziął udział w zajęciach, mających na celu podwyższenie wiedzy na temat zagrożeń wiążących się z zażywaniem środków psychoaktywnych.

Badana młodzież wskazuje przy tym, że najbardziej przemawiającą do nich formą zajęć profilaktycznych byłyby spotkania i rozmowy z osobami, którym udało się przezwyciężyć nałóg (34,1%, przewaga wskazań w grupie dziewcząt) oraz pogadanki z wychowawcą (25,6%, przewaga wskazań wśród chłopców).

Przeprowadzone badanie pozwoliło także poznać zainteresowania i preferencje uczniów w zakresie sposobów spędzania wolnego czasu. Spośród różnych form spędzania wolnego czasu zdecydowanie najbardziej popularnymi były kolejno: sport, gry komputerowe, słuchanie muzyki, oglądanie filmów i używanie Internetu.

Ankietowani uczniowie pytani z kim najczęściej spędzają swój wolny czas, wskazywali stosunkowo po równo na kolegów (23,1%) i rodziców (22%). Porównywalna część badanych osób spędza czas wolny w samotności (23,1%).

Szczególnie pozytywna informacja płynąca z przeprowadzonych badań wskazuje, że większość badanych osób może liczyć na wsparcie swoich rodziców. Wskazują na to

następujące odpowiedzi: ponad połowa ankietowanych (56,1%) określiła swoje relacje z rodzicami jako bardzo dobre, a blisko 33 % jako raczej dobre.

UZASADNIENIE

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Realizacja ww. zadań prowadzona jest w formie gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, uchwalanego corocznie przez radę gminy.

W odniesieniu do art. 10 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii niniejsza uchwała zawiera również program przeciwdziałania narkomanii.

Program jest kontynuacją zadań realizowanych w gminie z lat poprzednich. Określa on lokalne działania w zakresie zadań własnych, obejmujących profilaktykę oraz minimalizację szkód społecznych, wynikających z nadużywania alkoholu oraz związanych ze zjawiskiem przemocy. Program jest adresowany do całej społeczności mieszkańców Gminy Lubiszyn, ze szczególnym uwzględnieniem osób uzależnionych od alkoholu, osób współuzależnionych, do osób z grup ryzyka, do dzieci i młodzieży.

Na realizację zadań wynikających z Programu są przeznaczone środki uzyskiwane z tytułu wydawanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, które określa plan finansowy.

Gminny Program na rok 2021 został opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie gminy.

W świetle powyższego podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz programu przeciwdziałania narkomanii jest zasadne.